

KONKURENTSIAMET

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS

Märge tehtud: 27.10.2023

Kehtiv kuni: 27.10.2033

Alus: AvTS § 35 lg 1 p 17 teave, mille avalikustamine võib kahjustada ärisaladust

Teabevaldaja: Konkurentsiamet

OTSUS

27.10.2023 nr 9-3/2023-033

Raven OÜ ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni teenuse hinna määramine

1. Haldusmenetluse alustamine

19.05.2023 registreeriti Konkurentsiametis Raven OÜ (edaspidi Raven) ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse (edaspidi ka veeteenus) hinnataotlus koos põhiteenustega seotud teenuste hinnakirjaga, ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 49 lõike 4 alusel määratud reostusgruppide kirjeldusega ja hinnataotluse aluseks oleva dokumentatsiooniga (edaspidi Hinnataotlus).

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse¹ (edaspidi ÜVVKS) § 57 lg 1 kohaselt esitab vee-ettevõtja ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinnataotluse koos põhiteenustega seotud teenuste hinnakirjaga, käesoleva seaduse § 49 lõike 4 alusel määratud reostusgruppide kirjeldusega ja hinnataotluse aluseks oleva dokumentatsiooniga Konkurentsiametile hinnaotsuse tegemiseks.

ÜVVKS § 50 lg 5 tulenevalt võib vee-ettevõtja, kes osutab veeteenust mitmel reoveekogumisalal või mitmes tegevuspiirkonnas, kõigi piirkondade osas kehtestada ühise veeteenuse hinna, arvestades ÜVVKS § 50 lg 1 nimetatud summaarseid vee-ettevõtja kulusid.

ÜVVKS § 48 lg 1 kohaselt võib vee-ettevõtja tarbijalt võtta osutatava teenuse eest järgmisi tasusid:

- 1) tasu võetud joogivee eest;
- 2) tasu reovee ärajuhtimise eest;
- 3) tasu reovee puhastamise eest;
- 4) tasu sademevee ärajuhtimise eest;
- 5) tasu sademevee puhastamise eest;
- 6) abonenttasu joogivee eest;
- 7) abonenttasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest;
- 8) abonenttasu sademevee ärajuhtimise ja puhastamise eest.

ÜVVKS § 49 lg 2 kohaselt võib ÜVVKS § 48 lg 1 punktides 2 ja 3 nimetatud reovee ärajuhtimise ja puhastamise tasu võib kehtestada summaarse tasuna, kui vee-ettevõtja tegevuspiirkonnas puuduvad tarbijad, kes kasutavad vaid ühte nimetatud teenust ning puudub muu vajadus eraldi puhastamistasu kehtestamiseks.

ÜVVKS § 50 lg 1 kohaselt kujundatakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hind selliselt, et vee-ettevõtjal oleks tagatud:

- 1) põhjendatud tegevuskulude katmine;

- 2) keskkonnanõuete täitmine;
- 3) investeeringud olemasoleva ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni jätkusuutlikkuse ja toimepidevuse tagamiseks;
- 4) ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava kohaste investeeringute tegemine, välja arvatud tagastamatu abina saadud investeeringud ja käesoleva seaduse § 20 lõike 3 alusel liitumistasude eest tehtud investeeringud;
- 5) põhjendatud tulukus vee-ettevõtja investeeritud kapitalilt.

ÜVVKS § 58 lg 1 kohaselt tuleb Konkurentsiametil kontrollida, et taotletud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hind ning põhiteenustega seotud teenuste hinnad sisaldaksid üksnes § 50 lg 1 ettenähtud põhjendatud kulusid ja põhjendatud tulukust ning tagaksid vee-ettevõtja järjepidevuse ning nõuetekohase teenuse osutamise.

Haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 5 lg 1 tulenevalt on Konkurentsiametil õigus määrata kaalutusõiguse alusel menetlustoimingu vorm. HMS § 5 lg 1 tulenevalt on Konkurentsiamet välja töötanud ja avaldanud oma koduleheküljel hinna taotlemise vormid (edaspidi Küsimustik) Exceli tabelite kujul: „Detailne küsimustik vee-ettevõtjatele“ ja „Lihtsustatud küsimustik vee-ettevõtjatele“¹. Küsimustikud on välja töötatud konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 18¹ ja ÜVVKS-st lähtuvalt ning täidetult sisaldavad andmeid, mis vastavalt ÜVVKS § 58 lg 1 võimaldavad Konkurentsiametil kontrollida, et taotletud hind sisaldaks üksnes ÜVVKS § 50 lg 1 ettenähtud põhjendatud kulusid ja põhjendatud tulukust ning tagaksid vee-ettevõtja järjepidevuse ning nõuetekohase teenuse osutamise. Küsimustike täitmisel on võimalik juhinduda Konkurentsiameti poolt välja töötatud ja koduleheküljel avaldatud „Hinnataotluse esitamise juhendist“².

Konkurentsiamet on välja töötanud juhendi “Veeteenuse hinna arutamise soovituslikud põhimõtted” (edaspidi Juhend) ning avaldas selle oma koduleheküljel³. Juhendis on arvestatud vee-ettevõtja põhjendatud kulude, kapitalikulu (edaspidi ka põhivara kulum) ja põhjendatud tulukuse jagamisel müügikogusega (Juhendi p-d 7.3; 7.5; 7.6), s.t kulupõhiselt. Juhend on hinnaotsuse tegemisel halduseeskirjana Konkurentsiametile abistavaks vahendiks. Juhendi eesmärk on sõnastada meetodilised alused, millest lähtuda ÜVVKS alusel pandud hinnaregulaatori ülesannete täitmisel. Halduseeskirja normid omandavad faktilise välismõju nende kohaldamise tulemusena. Juhendit kohaldades järgitakse võrdse kohtlemise ning proportsionaalsuse põhimõtet.

ÜVVKS § 58 lg 7 kohaselt on Konkurentsiametil õigus nõuda vee-ettevõtjalt ja vee-ettevõtjaga seotud füüsiliselt või juriidiliselt isikult ning selle esindajalt, samuti riigiasutustelt ja selle ametiisikult lisaandmeid, kui hinnaotsuse tegemiseks vajalikud andmed ei ole avalikult kättesaadavad. Konkurentsiametil on käesolevas lõikes kirjeldatud õigus ka kohaliku omavalitsuse üksuse ja selle ametiisiku suhtes.

ÜVVKS § 58 lg 3 kohaselt teeb Konkurentsiamet hinnaotsuse 30 päeva jooksul **nõuetekohase taotluse saamisest arvates**. Eriti keeruka või töömahuka taotluse menetlemisel võib Konkurentsiamet pikendada seda tähtaega 90 päevani, teatades sellest taotluse esitajale enne esialgse tähtaja lõppemist.

¹ Küsimustikud avaldatud Konkurentsiameti koduleheküljel:

<https://www.konkurentsiamet.ee/et/vesi-soojus/vesi/hindade-kooskolastamine>

² Hinnataotluse esitamise juhend avaldatud Konkurentsiameti koduleheküljel:

<https://www.konkurentsiamet.ee/et/vesi-soojus/vesi/hindade-kooskolastamine>

³ Juhend avaldatud Konkurentsiameti koduleheküljel:

<https://www.konkurentsiamet.ee/et/vesi-soojus/vesi/hindade-kooskolastamine>. Juhendit rakendatakse veeteenuse hinnaotsuse tegemisel sarnaselt ja ühetaoliselt kõigi Konkurentsiameti regulatsiooni alla kuuluvate vee-ettevõtjate tegevuse analüüsimisel ning hinnaotsuse tegemisel ebavõrdse kohtlemise vältimiseks.

ÜVVKS § 58 lg 9 kohaselt peatub hinnataotluse menetlemise tähtaeg, kui Konkurentsiametile ei ole esitatud tema nõutud teavet, mida on vaja hinna kehtestamiseks.

2. Menetlusosaline

Raven on kantud äriregistrisse 31.10.1997 registrikoodiga 10307716 ja asukohaga Sügise 2b Aruküla alevik Raasiku vald Harjumaa. Raveni osanikeks on võrdse osalusega Raasiku Vallavalitsus ja Anija vald. Raveni majandusaasta algab 1. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril.

Raveni põhitegevusalaks äriregistri kohaselt on kanalisatsioon ja heitveekäitlus ning lisategevusaladeks veekogumine, -töötus ja –varustus ning hoonehalduse abitegevused. Raven on Eesti Vee-ettevõtete Liidu (EVEL) liige.

Raven on määratud vee-ettevõtjaks Raasiku vallas Raasiku Vallavolikogu 09.06.2015 otsusega nr 38 ja Anija vallas Anija Vallavolikogu 26.01.2023 otsusega nr 90.

Kuni 31.12.2022 osutas Anija vallas veeteenust Velko AV OÜ. 21.10.2022 sõlmisid Raven ja Velko AV OÜ jagunemislepingu, mille alusel sai Anija vald Raveni 50% osanikuks ning Raven Anija valla territooriumil asuva ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni omanikuks.

Raven osutab veeteenust Raasiku ja Anija vallas järgmistes piirkondades: Kehra linnas, Aruküla ja Raasiku alevikes, Aegviidu alevis ning Kalesi, Peningi, Härma, Ülejõe, Lehtmetsa, Alavere, Perila, Anija, Voose, Lilli ja Kulli külades.

ÜVVKS § 50 lg 5 tulenevalt võib vee-ettevõtja, kes osutab veeteenust mitmel reoveekogumisalal või mitmes tegevuspiirkonnas, kõigi piirkondade osas kehtestada ühise veeteenuse hinna, arvestades ÜVVKS § 50 lg 1 nimetatud summaarseid vee-ettevõtja kulusid.

ÜVVKS § 50 lg 5 lähtuvalt soovis Raven kooskõlastada ühise veeteenuse hinna kõigis tegevuspiirkondades summaarsete kulude alusel.

3. Menetluse käik

19.05.2023 registreeriti Konkurentsiametis Raven Hinnataotlus koos selle aluseks oleva dokumentatsiooniga.

Kuna esitatud Hinnataotlus oli puudustega HMS § 15 lg 2 mõttes, ei olnud Konkurentsiametil võimalik alustada Hinnataotluse sisulist menetlemist. 25.05.2023 saatis Konkurentsiamet Ravenile e-kirja Hinnataotluses esinevate puuduste (ei olnud esitatud piisavalt andmeid ja puudusid nõutavaid lisamaterjalid) kõrvaldamiseks.

09.06.2023 registreeriti Konkurentsiametis Raveni esitatud lisamaterjalid ja korrigeeritud Hinnataotlus.

Kuna esitatud Hinnataotlusest puudusid Anija valla andmed aastate 2020-2022 kohta, siis palus amet 09.06.2023 saadetud e-kirjas need andmed esitada.

26.06.2023 registreeriti Konkurentsiametis Raveni esitatud andmed Anija valla piirkonna osas.

ÜVVKS § 58 lg 3 tulenevalt tehakse hinnaotsus pärast nõuetekohase taotluse saamist. HMS § 35 lg 4 mõttest lähtuvalt on tähtaja kulgemise arvutamisel määravaks dokumendi registreerimise hetk ehk nõuetekohase taotluse registreerimise päev. HMS § 33 lg 2 alusel algab tähtaeg järgmisel päeval pärast selle kalendripäeva või sündmuse saabumist, mis on määravaks tähtaja kulgemisel. Seega ÜVVKS § 58 lg 3, HMS § 33 lg 2 ja HMS 35 lg 4 koosmõjust tulenevalt algab Hinnataotluse menetlemise tähtaja kulgemine nõuetekohase taotluse registreerimisele järgnevast päevast ehk Raven puhul alates **27.06.2023**.

28.06.2023 saatis Konkurentsiamet Ravenile e-kirjaga küsimused Hinnataotluse menetlemiseks vajalike selgituste ja lisaandmete saamiseks (abonentide arv, torustike pikkus, saastetasud, müügikogus, investeeringud).

17.07.2023 esitas Raven nõutud selgitused ja korrigeeritud Hinnataotluse.

17.07.2023 saatis Konkurentsiamet Ravenile täiendava päringu purgimisteenuse, investeeringute ja põhivara osas.

07.08.2023 registreeriti ametis Raven esitatud andmed. Samal päeval saatis Konkurentsiamet Ravenile selgitused Hinnataotluses purgimisteenuse kajastamise osas.

15.08.2023 esitas Raven korrigeeritud Hinnataotluse.

17.08.2023 saatis amet Raveile e-kirja, milles soovis täpsustusi Anija valla ja regulatsiooniperioodi investeeringute osas. Raven vastuskiri registreeriti ametis 05.09.2023.

06.09.2023 saatis Konkurentsiamet Raasiku Vallavalitsusele ja Anija Vallavalitsusele järelepärimised arvamuse saamiseks Raven Hinnataotluse vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale vastavalt ÜVVKS § 58 lg 8 sätestatule.

07.09.2023 esitas Konkurentsiamet Ravenile ettepaneku Hinnataotluse korrigeerimiseks (tegevuskulud, käibekapitali ja tulukuse) seades vastamise tähtajaks 18.09.2023.

14.09.2023 esitas Raven korrigeeritud allkirjastamata Hinnataotluse, milles oli arvesse võetud ameti 07.09.2023 esitatud ettepanekud.

15.09.2023 saatis Konkurentsiamet Ravenile kirja täpsustamiseks torustikke pikkust ning lisateenuste osutamist.

15.09.2023 Raasiku Vallavalitsuselt saabunud vastuse kohaselt on Raveni poolt Hinnataotluses kajastatud investeeringud vastavuses ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale.

21.09.2023 registreeriti Konkurentsiametis Raveni selgitused ameti 15.09.2023 kirjale.

21.09. – 22.09.2023 toimus ameti ja Raveni vahel kirjavahetus täpsustamiseks põhivara maksumust.

02.10.2023 registreeriti Konkurentsiametis Raveni korrigeeritud allkirjastamata Hinnataotlus.

02.10.2023 saatis amet Ravenile kirja seoses korrigeeritud Hinnataotlusega, millele Raven esitas selgitused ja lisaandmed 12.10.2023. 12.10.2023 esitas amet Ravenile omapoolsed seisukohad ja selgitused esitatud andmete osas.

12.10.2023 Anija Vallavalitsuselt saabunud vastuse kohaselt on Raveni poolt Hinnataotluses kajastatud investeeringud vastavuses ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale.

16.10.2023 esitas Raven vastused ameti 12.10.2023 küsimustele ning 17.10.2023 digitaalselt allkirjastatud korrigeeritud Hinnataotluse, milles oli muu hulgas muudetud investeeringute andmeid.

17.10.2023 saatis Konkurentsiamet Raasiku Vallavalitsusele ja Anija Vallavalitsusele järelepärimised arvamuse saamiseks Raven Hinnataotluse vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale vastavalt ÜVVKS § 58 lg 8 sätestatule.

27.10.2023 Raasiku Vallavalitsuselt saabunud vastuse kohaselt on Raveni poolt Hinnataotluses kajastatud investeeringud vastavuses ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale.

24.10.2023 Anija Vallavalitsuselt saabunud vastuse kohaselt on Raveni poolt Hinnataotluses kajastatud investeeringud vastavuses ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale.

ÜVVKS § 58 lg 9 tulenevalt peatus Hinnataotluse menetlemise tähtaeg perioodil 29.06. – 15.08.2023, 18.08. – 05.09.2023, 07.09. – 16.10.2023; 18.10. – 27.10.2023 (kokku 117 päeva), kuna puudusid Hinnataotluse menetlemiseks vajalikud selgitused ja lisaandmed ja kohaliku omavalitsuse arvamus Hinnataotluse vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale.

Konkurentsiameti koduleheküljel avalikustatud „Hinnataotluse esitamise juhendi“⁴ p 4.1 näeb ette, et kui ettevõtja esitab veeteenuse hinna kooskõlastamiseks I poolaastal (01.01–30.06), täidetakse Küsimustiku veerg „hinna arvutus 12 kuu andmete alusel“ jooksva aasta andmetega. Tulenevalt asjaolust, et Raven esitas Hinnataotluse 19.05.2023 ehk 2023.a I poolaastal, teostas Konkurentsiamet veeteenuse hinna analüüsi **2023.a 12 kuu andmete ehk regulatsiooniperioodi andmete alusel**.

Regulatsiooniperiood on 12-kuuline periood, mille kulud ja põhjendatud tulukus on aluseks veeteenuse hinna arvutamisel (Juhendi p 2.12). 12-kuuline periood on võetud hindade arvutamise aluseks selleks, et Konkurentsiametil oleks võimalik kontrollida ettevõtte poolt esitatud andmete õigsust (Konkurentsiametil on võimalik kontrollida Äriregistri teabesüsteemist⁵ ettevõtja majandusaasta aruandeid, s.t 12 kuu andmeid ning hinnata selle põhjal muuhulgas vee-ettevõtja poolt koostatud prognooside ning seeläbi ka veeteenuse hinna arvutamise aluseks olevate kulude, põhivara kulumise ja tulukuse õigsust). 12-kuuline periood **ei tähenda samas** aga seda, et veeteenuse hinnad **peaksid kehtima 12 kuud**. 12 kuu prognoositavad kulud on hinna arvutamise aluseks. Kui ettevõtja leiab, et hinnaotsuse aluseks olnud kulud, põhivara kulumine ja tulukus ei taga enam ÜVVKS § 50 lg 1 loetletut, siis võib ta esitada taotluse uue hinnaotsuse tegemiseks järgneva 12 kuu andmete alusel.

17.10.2023 registreeritud Hinnataotluse andmete kohaselt kujuneb Raven veeteenuse hind alljärgnevas tabelis (vt Tabel 1) kajastatud tegevuskulude, kulumise, tulukuse ja müügikoguste alusel.

Tabel 1 Raven veeteenuse hinna komponendid⁶

rida	Hinnakomponendid	ühik	2023
1	Tegevuskulud	tuh €	983,8
2	Vee erikasutusõiguse tasu	tuh €	25,36
3	Saastetasu	tuh €	15,64
4	Kulud elektrienergiale	tuh €	193,10
5	Muud tegevuskulud	tuh €	394,48
6	Põhivara kulumine	tuh €	153,40
7	Tulukus	tuh €	318,14
8	Lubatud müügitulu veeteenuse hinnaga	tuh €	1 100,12
9	Järelevalvetasu ⁷ (lubatud müügitulu × 0,2%)	tuh €	2,20
10	Lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga	tuh €	1 102,32
11	Võetud joogivee müügikogus	tuh m ³	243,43

⁴ <http://www.konkurentsiamet.ee/?id=18324>

⁵ Leitav veebilehelt: <https://ariregister.rik.ee/>

⁶ Konkurentsiametile on teada andmed käesolevas otsuses näidatust suurema täpsusega (kajastatud *Exceli* tabelites). Arvutuste tegemisel lähtub amet *Exceli* tabelis kajastatud täpsematest andmetest.

⁷ <https://www.riigiteataja.ee/akt/130122021012?leiaKehtiv> Konkurentsiseaduse peatükk 7¹, järelevalvetasu määr vastavalt KonkS § 53² lg 1

12	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikogus	tuh m ³	229,62
13	Veeteenuse müügikogus kokku	tuh m³	473,05

Konkurentsiamet teostab analüüsi Raveni ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniteenuse kõikide taotletud tasude (tasu võetud joogivee eest, tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest) aluseks olevatele summaarsetele hinna komponentidele: tegevuskuludele, kulumile, tulukusele (vt Tabel 1 read 1, 6 ja 7) ja müügikogustele (vt Tabel 1 read 11, 12 ja 13). **Konkurentsiamet on seisukohal, et Raven poolt taotletud veeteenuse hind on põhjendatud üksnes juhul, kui selle kujunemise alused vastavad ÜVVKS § 50 lg 1 toodud nõuetele.**

4. Taotleja üldiseloostus

Raven on määratud vee-ettevõtjaks Raasiku vallas Raasiku Vallavolikogu 09.06.2015 otsusega nr 38 ja Anija vallas Anija Vallavolikogu 26.01.2023 otsusega nr 90.

Viimati on Konkurentsiamet kooskõlastanud Raven veeteenuse hinnad Raasiku vallas 28.12.2016 otsusega nr 9.1-3/16-015. Anija vallas on Konkurentsiamet viimati kooskõlastanud veeteenuse hinnad Velko AV OÜ-le 28.09.2022 otsusega nr 9-3/2022-036 (antud otsus tugines põhiosas Konkurentsiameti 22.06.2021 otsusele nr 9-3/2021-006, millega analüüsiti viimati Velko AV OÜ veeteenuse müügikoguseid ja kulusid).

Ülevaade Raven tegevuspiirkonnas kehtivatest ja taotletavatest veeteenuse hindadest on kajastatud alljärgnevas tabelis (vt Tabel 2).

Tabel 2 Kehtivad ja taotletavad veeteenuse hinnad

rida		ühik	kehtiv hind	taotletav hind	muutus %
1	Raven (Raasiku vald)				
2	tasu võetud vee eest füüsilisele isikule	€/m ³	2,09	1,827	-12,6
3	tasu võetud vee eest juriidilisele isikule	€/m ³	2,14		-14,6
4	tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest füüsilisele isikule	€/m ³	2,11	2,864	35,7
5	tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest juriidilisele isikule	€/m ³	2,39		19,8
6	Anija vald (endisele vee-ettevõtjale Velko AV OÜ-le kehtestatud hinnad)				
7	tasu võetud vee eest	€/m ³	1,2314	1,827	48,4
8	tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest	€/m ³	2,8586	2,864	0,2

Hinnataotluse kohaselt on hinna muutuse peamiseks põhjuseks kogu tegevuspiirkonnas ühise veeteenuse hinna kehtestamine, elektrienergia ostukulude ja tegevuskulude muutus.

ÜVVKS § 56⁸ kohaselt võib vee-ettevõtja lisaks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinnale võtta piirväärtusi ületava reostuse eest tasu, kui ohtlike ainete või muude saastenaõtjate sisaldus ärajuhitas reo- või sademevees ületab vee-ettevõtja ja tarbija vahel sõlmitud liitumis- või

⁸ ÜVVKS § 56 kohaselt võib **lisaks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinnale** vee-ettevõtja võtta piirväärtusi ületava reovee eest tasu. Ülenormatiivse reostuse tasu ei määra Konkurentsiamet, kuna nimetatud tasu näol on tegemist vee-ettevõtja kliendile esitatava **rahalise nõudega**. ÜVVKS seletuskirja kohaselt on piirmormi ületava reostuse tasu ühekordne lepingurikkumise tasu, mille suurus ei ole sõltuvuses vee-ettevõtjale tekitatud kahjuga, vaid on pigem distsiplineeriva iseloomuga, et tagada lepingutingimuste täitmine. Lepingutasu rikkumise tasu suuruse saab kindlaks määrata vaid vee-ettevõtja ise, mistõttu ülenormatiivse reostuse tasu ei määra Konkurentsiamet.

teenuslepinguga kehtestatud piirväärtusi. **Piirväärtusi ületava reovee tasu ei määra Konkurentsiamet.** ÜVVKS § 34 lg 2 p 3 kohaselt kinnitab ühiskanalisatsiooni juhitava reo- ja sademevee saastenaõtjate piirväärtused kohaliku omavalitsuse volikogu ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni kasutamise eeskirjas. ÜVVKS § 36 lg 2 kohaselt kehtestab ühiskanalisatsiooni juhitavate ohtlike ainete nimekirja ja nende sisalduse piirväärtused valdkonna eest vastutav minister määrusega. Juhul, kui vee-ettevõtja ja tarbija ei ole saastenaõtjate piinormides liitumisvõi teenuslepingus kokku leppinud, kehtivad ühiskanalisatsiooni juhitava reo- ja sademevee saastenaõtjate piirväärtused vastavalt ÜVVKS § 34 lg 2 p 3 ja ÜVVKS § 36 lg 2 sätestatule. ÜVVKS § 33 lg 2 kohaselt on vee-ettevõtja kohustatud vastu võtma reovett, mille saastenaõtjad ei ületa ÜVVKS § 34 lg 2 p 3 ning § 36 lg 2 alusel kehtestatud piirväärtusi.

Raasiku Vallavolikogu on määranud ühiskanalisatsiooni juhitava reo- ja sademevee reostusnäitajate piirväärtused 14.05.2013 määrusega nr 8 „Raasiku valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskiri“⁹ alljärgnevalt (vt Tabel 3):

Tabel 3 Reostusnäitajate piirväärtused Raasiku vallas

Reostusnäitaja	Mõõtühik	Reostusnäitaja piirväärtus
Hõljuvainete sisaldus	mg/l	500
Biokeemiline hapnikutarve (BHT ₇)	mg/l	375
Naftasaaduste sisaldus	mg/l	5,5
Üldlämmastiku sisaldus (N _{üld})	mg/l	100
Üldfosfori sisaldus (P _{üld})	mg/l	10,5
Ühealuseliste fenoolide sisaldus	mg/l	2,9

Anija Vallavolikogu on 21.01.2021 määruse nr 89 „Anija valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniga liitumise ning kasutamise eeskiri“¹⁰ §-s 27 kinnitanud ühiskanalisatsiooni juhitava reovee reostusnäitajate piirväärtused järgmiselt (vt Tabel 3.a):

Tabel 3.a Reostusnäitajate piirväärtused Anija vallas

Reostusnäitaja	Mõõtühik	Reostusnäitaja piirväärtus
Biokeemiline hapnikutarve (BHT ₇)	mg/l	359
Üldfosfor (P _{üld})	mg/l	12
Üldlämmastik (N _{üld})	mg/l	60
Heljuvainete sisaldus (HEL)	mg/l	350
Naftasaaduste sisaldus	mg/l	1
Ühealuseliste fenoolide sisaldus	mg/l	0,1
Rasvade sisaldus	mg/l	30

Kuna Konkurentsiamet määrab tasu reovee puhastamise eest reoveele (ning sademeveele), mis ei ületa kohaliku omavalitsuse volikogu poolt kinnitatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirja sätestatud maksimaalseid reoainete sisaldusi, siis kehtivad Konkurentsiameti määratud veeteenuse hinnad kuni maksimaalse piirväärtuseni (vt Tabel 3 ja Tabel 3.a veerg „Reostusnäitaja piirväärtus“). Maksimaalset reoainete sisaldust ületava reovee puhastamine on käsitletav muu tegevusena.

⁹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/418062014008>

¹⁰ <https://www.riigiteataja.ee/akt/427012021011>

Konkurentsiamet koostas ettevõtja poolt esitatud andmete alusel tabeli (vt Tabel 4) Raven tegevuspiirkonda iseloomustavatest veeteenuse osutamisega seotud üldistest näitajatest aastatel 2020-2022 ja prognoosi regulatsiooniperioodiks. Antud otsuses esitatud teave aastate 2020 – 2023 kohta on kahe tegevuspiirkonna (Raasiku vald ja Anija vald) summaarsed andmed.

Tabel 4 Veevaldkonna üldised näitajad

rida		ühik	2020	2021	2022	2023
1	Võetud vee teenuse abonendid	tk	1 493	1 509	1 506	1 506
2	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse abonendid	tk	1 443	1 471	1 511	1 485
3	Ühisveevärgi torustike pikkus	km	80,6	80,6	80,6	82,1
4	Ühiskanalisatsiooni torustike pikkus	km	82,2	82,3	82,3	83,8
5	Puurkaevude arv	tk	20	20	20	21
7	Veetöötlusjaamade arv	tk	10	10	10	13
8	Reovee pumplate arv	tk	52	52	52	52
9	Reovee puhastite arv	tk	9	9	9	9
10	Objekte kokku	tk	91	91	91	95

Eelnevast tabelist nähtub, et regulatsiooniperioodil ühisveevärgi torustike pikkuseks 82,1 km ja ühiskanalisatsiooni torustike pikkuseks 83,8 km. Tarbijate veega varustamiseks kasutatakse 21 puurkaevu ja 13 veetöötlusjaama. Reovee ärajuhtimiseks on kasutusel 52 reoveepumplat ning reovee puhastamiseks üheksa reoveepuhastit. Raven ammutab vett ning juhib heitvett suublasse vastavalt veelubadele L.VV/327383, L.VV/324964 ja L.VV/324670.

5. Müügikogused ja veekadu

5.1. Müügikogused

Müügikogusele hinnangu andmine on oluline, kuna veeteenuse hind saadakse vastava veeteenuse lubatud müügitulu jagamisel müügikogusega. Mida väiksem on müügikogus, seda suuremaks kujuneb veeteenuse hind.

Kaalutlustes, kas ettevõtja poolt esitatud ning veeteenuse hinna kujunemise aluseks olevad müügikogused on põhjendatud, tugineb Konkurentsiamet ÜVVKS § 50 lg 2, mille kohaselt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinna arvutamisel võetakse aluseks viimase kolme kalendriaasta aritmeetiline keskmine müügikogus ning prognoositavad muutused tarbimises ning vajaduse korral tehakse müügikoguse leidmiseks analüüs. Lisaks tugineb Konkurentsiamet Juhendi punktile 4.1, millest lähtuvalt kasutatakse müügikoguse analüüsimisel alljärgnevaid meetodeid:

- 1) müügikoguse dünaamika (sh eelmiste perioodide müügikogus, majandusprognoosid, pikaajalises arengukavas prognoositav veetarbimine, jm näitajad);
- 2) tarbijate arvu dünaamika ja prognoos.

5.1.1. Võetud joogivee müügikogus

Raveni prognoositud võetud joogivee müügikogus 243,43 tuh m³

Hinnataotluse kohaselt prognoosib Raven regulatsiooniperioodiks võetud joogivee teenuse müügikoguseks 243,43 tuh m³.

Konkurentsiameti seisukoht võetud joogivee müügikoguse 243,43 tuh m³ kohta

Juhendi punktist 4.1 tulenevalt analüüsis Konkurentsiamet prognoositud võetud joogivee

müügikoguse hindamisel müügikoguse ajaloolisi s.t tegelikke näitajaid. Selleks koostas Konkurentsiamet Raveni esitatud andmete alusel tabeli (vt Tabel 5) võetud joogivee müügikoguste kohta aastatel 2020 – 2022 ning prognoosi regulatsiooniperioodiks.

Tabel 5 Võetud joogivee müügikogus

rida		ühik	2020	2021	2022	2023
1	Võetud joogivee müügikogus (kogu tegevuspiirkond)	tuh m ³	227,76	240,27	241,78	243,43
1.1.	sh võetud joogivee müügikogus (Anija piirkond)	tuh m ³	142,41	146,18	145,96	147,60
1.2.	sh võetud joogivee müügikogus (Raasiku piirkond)	tuh m ³	85,34	94,09	95,82	95,83
2	Võetud joogivee koguse muutus võrreldes eelneva aastaga	%		5,5	0,6	0,7
3	Kogu piirkonna abonendid kokku	tk	1493	1509	1534	1506 ¹¹
4	Keskmine võetud vee müügimaht abonendi kohta	m ³ aastas	152,55	159,22	157,62	161,64

Konkurentsiamet lähtub võetud joogivee müügikoguse põhjendatuse analüüsimisel üldjuhul järgmistest põhimõtetest, kui ei esine olulisi asjaolusid või sündmusi, mis tingiks teistsuguse lähenemise (nt märkimisväärsel hulgal uute klientide lisandumine, mõne suurkliendi tegevuse lõpetamine, piirkondade lisandumine või vähenemine, vms mõjutegurid):

- kui mingi tegevuspiirkonna juriidiliste või füüsiliste isikute võetud joogivee müügikogus on ajas kõikunud (st kord kasvanud, siis kahanenud ja vastupidi) ilma, et Konkurentsiametile või vee-ettevõtjale oleks teada eelnimetatud trendi põhjustavaid täiendavaid asjaolusid, siis võtab Konkurentsiamet müügikoguse põhjendatuks lugemisel aluseks viimaste aastate keskmise müügikoguse;
- kui mingi tegevuspiirkonna juriidiliste või füüsiliste isikute võetud joogivee müügikogus on ajas kasvava või kahaneva trendiga, siis lähtub Konkurentsiamet müügikoguse põhjendatuse hindamisel eelmise (regulatsiooniperioodile vahetult eelneva) aasta tegelikust müügikogusest. Seda põhjendusel, et müügikogused ei saa lõputult kahaneda või kasvada, kui ei ole teada eelnimetatud trendi põhjustavaid täiendavaid asjaolusid.

Tabelist 5 nähtub, et Anija piirkonna võetud joogivee müügikogus on aastatel 2020-2022 olnud kõikum ning Raasiku piirkonna joogivee müügikogus on olnud tõusev. Regulatsiooniperioodiks on Raven Raasiku piirkonna võetud joogivee müügikoguse 95,83 tuhat m³ prognoositud sarnasele tasemele 2022.a tasemega 95,82 tuhat m³. Regulatsiooniperioodiks on Raven Anija piirkonna võetud joogivee müügikoguse 147,60 tuhat m³ prognoositud kõrgemaks viimase kolme aasta keskmisest müügikogusest 144,85 tuhat m³ [(142,41+146,18+145,96)/3=144,85].

Eeltoodust tulenevalt peab Konkurentsiamet põhjendatuks regulatsiooniperioodi Anija piirkonna võetud joogivee müügikoguse prognoosi 147,60 tuhat m³ ja Raasiku piirkonna

¹¹ 2023.a abonentide arv ei ole võrreldes 2022.a-ga tegelikult langenud. 2023.a-l on varasemate perioodidega võrreldes abonentide vähem seetõttu, et Raasiku piirkonnas olid varem osad korteriomanikud ka ekslikult kliendiks märgitud – tegelikkuses on tegemist ühe kliendi/tarbimiskohaga. Peale Anija ja Raasiku piirkonna ühendamisest viis Raven andmed kokku ühte programmi, kus täpsustati ka tarbimiskohad. Nii Anija kui ka Raasiku piirkonnas on jätkuvalt väikemaid kortermaju, kes ka peale riigi poolt ühistute moodustamist ei ole hakanud toimetama ühistuna ja veeteenust müüval ettevõttel ei ole õnnestunud kellegagi lepingut sõlmida. Anija piirkonnas on Raven käsitlenud neid maju ühe kliendi/tarbimiskohana, aga Raasiku piirkonnas olid kliendiks märgitud iga korter eraldi – alates 2023 on andmed ühtlustatud ja üks kortermaja= üks abonent.

võetud joogivee müügikoguse prognoosi 95,83 tuh m³ ehk kogu tegevuspiirkonna võetud joogivee müügikogust kokku 243,43 tuh m³ (147,60+95,83=243,43).

5.1.2. Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikogus

Raveni prognoositud reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikogus 229,62 tuh m³

Esitatud Hinnataotluse kohaselt prognoosib Raven reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikoguseks 229,62 tuh m³.

Konkurentsiameti seisukoht reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikoguse 229,62 tuh m³ kohta

Juhendi punktist 4.1 tulenevalt analüüsis Konkurentsiamet prognoositud reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikoguse ajaloolisi s.t tegelikke näitajaid. Selleks koostas Konkurentsiamet Raven poolt esitatud andmete alusel tabeli (vt Tabel 6) reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikoguste kohta aastatel 2020 – 2022 ja prognoositud näitajaid regulatsiooniperioodiks.

Tabel 6 Reoveeteenuse müügikogus

rida		ühik	2020	2021	2022	2023
1	Võetud reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikogus (kogu tegevuspiirkond)	tuh m ³	212,54	228,20	229,50	229,62
1.1.	sh võetud reovee müügikogus (Anija piirkond)	tuh m ³	138,57	141,44	140,88	141,00
1.2.	sh võetud reovee müügikogus (Raasiku piirkond)	tuh m ³	73,96	86,76	88,62	88,62
2	Reoveeteenuse müügikoguse muutus võrreldes eelneva aastaga	%		7,4	0,6	0,1
3	Kogu piirkonna abonendid kokku	tk	1 443	1 471	1 511	1485 ¹²
4	Keskmine võetud vee müügimaht abonendi kohta	m ³ aastas	147,29	155,13	157,41	154,63

Konkurentsiamet lähtub reovee müügikoguse põhjendatuse analüüsimisel üldjuhul järgmistest põhimõtetest, kui ei esine olulisi asjaolusid või sündmusi, mis tingiks teistsuguse lähenemise (nt märkimisväärsel hulgal uute klientide lisandumine, mõne suurkliendi tegevuse lõpetamine, piirkondade lisandumine või vähenemine, vms mõjutegurid):

- kui mingi tegevuspiirkonna juriidiliste või füüsiliste isikute reovee müügikogus on ajas kõikunud (st kord kasvanud, siis kahanenud ja vastupidi) ilma, et Konkurentsiametile või vee-ettevõtjale oleks teada eelnimetatud trendi põhjustavaid täiendavaid asjaolusid, siis võtab Konkurentsiamet müügikoguse põhjendatuks lugemisel aluseks viimaste aastate keskmise müügikoguse;
- kui mingi tegevuspiirkonna juriidiliste või füüsiliste isikute reovee müügikogus on ajas kasvava või kahaneva trendiga, siis lähtub Konkurentsiamet müügikoguse põhjendatuse hindamisel eelmise (regulatsiooniperioodile vahetult eelneva) aasta tegelikust müügikogusest. Seda põhjendusel, et müügikogused ei saa lõputult kahaneda või kasvada, kui ei ole teada eelnimetatud trendi põhjustavaid täiendavaid asjaolusid.

Tabelist 6 nähtub, et Anija piirkonna reoveeteenuse müügikogus on aastatel 2020-2022 olnud kõikuv ning Raasiku piirkonna reoveeteenuse müügikogus on olnud tõusev.

¹² Sarnaselt võetud joogivee abonentide arvuga, on reoveeteenuse abonentide arvu langus 2023.a-l seotud andmebaaside ühendamise, mille käigus viidi ühtseks tarbimiskoha mõiste.

Regulatsiooniperioodiks on Raven Raasiku piirkonna reoveeteenuse müügikoguse 88,62 tuh m³ prognoositud samale tasemele 2022.a tasemega 88,62 tuh m³. Regulatsiooniperioodiks on Raven Anija piirkonna reoveeteenuse müügikoguse 141,00 tuh m³ prognoositud kõrgemaks viimase kolme aasta keskmisest müügikogusest 140,30 tuh m³ [(138,57+141,44+140,88)/3=140,30].

Eeltoodust tulenevalt peab Konkurentsiamet põhjendatuks regulatsiooniperioodi Anija piirkonna reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikoguse prognoosi 141,00 tuh m³ ja Raasiku piirkonna reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikoguse prognoosi 88,62 tuh m³ ehk kogu tegevuspiirkonna reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikogust kokku 229,62 tuh m³ (141,00+88,62=229,62).

5.2. Müümata vee kogus

Müümata vee kogus koosneb veekaost ja omatarbevee kogusest.

Veekadu leitakse ammutatud vee koguse, omatarbevee koguse ning müüdnud joogivee koguse vahena (ammutatud vee kogus lahutada omatarbevee kogus lahutada müüdnud joogivee kogus). Sellesse kategooriasse kuuluvad veelekked ja veemõõtjate ebatäpsusest tulenevad vahed. Veekadu iseloomustab muuhulgas ka veetorustiku tehnilist seisundit. Olulise tähtsusega veekao tekkimisel on ehitatud torustike vanus, ehituskvaliteet ja materjal.

Omatarbevee hulka loeb Konkurentsiamet võetud vee kogust, mida kasutatakse vee-ettevõtja poolt kaasnevate hooldustööde läbiviimisel, samuti plaanilisi ja mitteplaanilisi veevõtte ühisveevärgist, mis on mõõdetavad ja mida ei lülitata veekao hulka. Omatarbevee hulka ei arvestata tuletõrjeks võetavat vett ega võetud vee kogust, mida vee-ettevõtja kasutab muuks otstarbeks (nt kontoriruumides). Omatarbevee kogust ei arvestata müüdnud joogivee koguse hulka.

Veekaole hinnangu andmine on oluline, sest see mõjutab:

- 1) elektrienergia kulu (mida väiksem on veekadu, seda vähem kulub elektrienergiat vee pumpamiseks ja joogivee puhastamiseks);
- 2) kemikaalide kulu (mida väiksem on veekadu, seda väiksem on kemikaalide kulu, juhul kui vee töötlemisel kemikaale kasutatakse);
- 3) keskkonnatasude kulu (mida väiksem on veekadu, seda vähem tuleb maksta vee erikasutusõiguse tasu).

Olulise tähtsusega veekao tekkimisel on ehitatud torustiku vanus, ehituskvaliteet ja materjal.

Raveni prognoositud müümata vee kogus 37,57 tuh m³ ehk 13,4% ammutatud veest

Raven on prognoositud regulatsiooniperioodi müümata vee koguseks 37,57 tuh m³, mis moodustab 13,4% ammutatud veest.

Konkurentsiameti seisukoht müümata vee koguse kohta

Ülevaate saamiseks müümata vee muutuse kohta ajas, koostas Konkurentsiamet ettevõtja poolt esitatud andmete alusel tabeli, kus on kajastatud ammutatud vee ja müümata vee kogused aastatel 2020 - regulatsiooniperiood (vt Tabel 7).

Tabel 7 Veekadu ja omatarbevesi

rida		ühik	2020	2021	2022	2023
1	Ammutatud vee kogus	tuh m ³	267,51	269,56	279,14	281,00
2	Müümata vee kogus	tuh m ³	39,75	29,29	37,36	37,57
3	Müümata vee osakaal ammutatud veest	%	14,9	10,9	13,4	13,4
4	Ühisveevärgi torustike pikkus	km	80,6	80,6	80,6	82,1
5	Uute ja rekonstrueeritud torustike pikkus	km	71,6	71,6	71,6	72,4

Raven kasutab omatarbevett eelkõige pumplate hoolduseks, veetöötusjaamades filtrite läbipesuks ja võreseedmete pesuks.

Tabelist 7 nähtub, et aastatel 2020-2022 oli müümata vee kogus vahemikus 29,29 – 39,75 tuh m³ (vt Tabel 7 rida 2 veerud 2020-2022). Müümata vee osakaal ammutatud veest oli samal ajal 10,9% – 14,9%-ni (vt Tabel 7 rida 3 veerud 2020-2022).

Regulatsiooniperioodiks prognoosib ettevõtja müümata vee koguseks 37,57 tuh m³ ehk 13,4% kogu ammutatud veest, mis on sama 2022.a tegeliku näitajaga ja ei erine oluliselt määral viimase kolme aasta (2020 – 2022) keskmisest näitajast 13,0% $[(14,9 + 10,9 + 13,4) / 3 = 13,0]$.

Kuna Raven on prognoosinud regulatsiooniperioodiks müümata vee osakaalu sarnasele tasemele aastate 2020–2022 keskmise osakaaluga, peab Konkurentsiamet põhjendatuks ettevõtja poolt prognoositud müümata vee osakaalu tasemel 13,4% ammutatud veest ehk müümata vee kogust 37,57 tuh m³.

6. Veeteenuse hinda lülitatavad tegevuskulud

ÜVVKS § 50 lg 1 ning sellega kooskõlas oleva Juhendi p 7.1 järgi on veeteenuse hindade arvutamise aluseks lubatud müügitulu regulatsiooniperioodil ning punkti 7.2 kohaselt lülitatakse veeteenuse hindadesse tegevuskulud, kapitalikulu ja põhjendatud tulukus. Juhendi p 2.15 kohaselt on tegevuskulud hinda lülitatavad põhjendatud kulud, mis ei sisalda kapitalikulu ja finantskulu (finantskuludeks võivad olla kulud investeeringutelt tütar- või sidusettevõttesse, kulud muudelt pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt, intressikulud, kahjum valuutakursi muutustest või kahjum lühiajalistelt finantsinvesteeringutelt¹³). Alljärgnevalt annab Konkurentsiamet hinnangu Hinnataotluses esitatud tegevuskulude kohta.

Kaalutlusi, kas veeteenuse hinda lülitatud tegevuskulud on ÜVVKS § 50 lg 1 alusel põhjendatud, teostab Konkurentsiamet tuginedes Juhendi p-dele 4.2 kuni 4.8. Juhendi p 4.2 lähtuvalt jagunevad tegevuskulud alljärgnevalt:

- 1) mittekontrollitavad kulud, kusjuures Konkurentsiamet annab eraldi hinnangu vee erikasutusõiguse tasule ning saastetasule;
- 2) kontrollitavad kulud, kusjuures Konkurentsiamet annab eraldi hinnangu elektrienergia kulule ning muudele tegevuskuludele.

6.1. Mittekontrollitavatel hindadel/tasudel põhinevad kulud

Juhendi p 4.4 kohaselt on mittekontrollitavatel hindadel/tasudel põhinevad kulud (edaspidi mittekontrollitavad kulud) need, mis ei ole mõjutatavad ettevõtja majandustegevuse kaudu, vaid sõltuvad ettevõtja-välistest teguritest (eelkõige seadusandlusest). Näiteks on Juhendi p 4.4 kohaselt ettevõtja jaoks mittekontrollitavad:

- 1) teisele vee-ettevõtjale makstavad ÜVVKS § 48 lg 1 nimetatud tasud vastavalt Konkurentsiameti hinnaotsusele ;
- 2) seaduses sätestatud keskkonnatasude määrad;
- 3) administratiivselt reguleeritavad hinnad;
- 4) muud seadustest tulenevad koormised ja kohustused.

Juhendi p 4.5 kohaselt lülitatakse täielikult veeteenuse hinda Juhendi p 4.4 lähtuvad määrad, tasud vm, küll aga peab ettevõtja põhjendama vastavate määrade, tasudega maksustatavaid koguseid (nt

¹³ <http://www.rmp.ee/raamatupidamine/rtj/>; RTJ 2 Lisa 2 Kasumiaruande kirjete selgitus

ostetavad veeteenuse kogused, ammutatava vee kogused, saastekogused jm).

Ravenil on mittekontrollitavateks kuludeks vee erikasutusõiguse tasu (vee erikasutusõiguse tasumäär) ja saastetasu (keskkonda heidetava saasteainete tasumäärad) ning osaliselt ka elektrienergia kulu (elektrienergia hinnas sisalduv võrgutasu, taastuvenergia tasu ja elektriaktsiisi hinnakomponent). Lisaks võib mittekontrollitava kuluna käsitleda maamaksu- ja riigilõivukulu, kuid kuna nende kulude osakaal on tegevuskuludest väga väike, siis analüüsib Konkurentsiamet maamaksu- ja riigilõivukulusid koos muude tegevuskuludega.

Mittekontrollitavate kulude põhjendatuse hindamiseks on Konkurentsiamet vee-ettevõtjatele välja töötanud Küsimustiku töölehe „Keskkonnatasud“ ja töölehe „Kasumiaruanne“.

Raveni prognoositud mittekontrollitavad kulud 41,01 tuh €

Raven on Hinnataotluses prognoosinud veeteenuse hinda lülitatavaks vee erikasutusõiguse tasuks 25,36 tuh € ja saastetasuks 15,64 tuh € ehk mittekontrollitavateks kuludeks kokku 41,01 tuh €.

Konkurentsiameti seisukoht mittekontrollitavate kulude kohta

Järgnevalt annab Konkurentsiamet hinnangu Raven poolt prognoositud mittekontrollitavatele kuludele kulukomponentide lõikes.

6.1.1. Vee erikasutusõiguse tasu

Keskkonnatasude seaduse (edaspidi KeTS) § 10 lg 1 kohaselt makstakse vee erikasutusõiguse tasu õiguse eest võtta veekogust või põhjaveekihist vett erikasutuse korras.

Vee erikasutusõiguse tasu kujuneb prognoositud ammutatud vee kogusele KeTS § 10 lg 3 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 17.11.2014 määruse nr 169 „Vee erikasutusõiguse tasumäärad veevõtu eest veekogust või põhjaveekihist“ lisas¹⁴ osundatud vee erikasutusõiguse tasumäärade rakendamisel.

Juhendi p 4.5 kohaselt võetakse vee erikasutusõiguse tasumäärad täielikult arvesse vee erikasutusõiguse tasu arvutamisel, küll aga peab ettevõtja põhjendama vee erikasutusõiguse tasumääradega maksustatavaid vee koguseid.

Raveni prognoositud vee erikasutusõiguse tasu 25,36 tuh €

Hinnataotluse kohaselt soovib Raven veeteenuse hinda lülitada vee erikasutusõiguse tasu summas 25,36 tuh €.

Konkurentsiameti seisukoht vee erikasutusõiguse tasu 25,36 tuh € kohta

Vee erikasutuslubade nr L.VV/327383, L.VV/324964 ja L.VV/324670 kohaselt on Ravenil õigus ammutada vett ordoviitsium-kambriumi põhjaveekihist ja devoni põhjaveekihist ordoviitsiumi kihini. Hinnataotluse kohaselt prognoosib Raven ammutatud vee koguseks regulatsiooniperioodil 281,00 tuh m³.

Ammutatud vee kogus on otseselt arvutatav võetud joogivee müügikogusest ja müümata vee kogusest (omatarbevee kogus ja veekadu) ehk ammutatud vee kogus = võetud joogivee müügikogus + omatarbevee kogus + veekadu.

¹⁴ Leitav aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/121112014011> – klikkides määruse lõpus oleval lingil „Lisa“

Tulenevalt Konkurentsiameti poolt käesolevas otsuses põhjendatuks loetud võetud joogivee müügikogusest 243,43 tuh m³ (vt otsuse p 5.1.1) ja müümata vee kogusest 37,57 tuh m³ (vt otsuse p 5.2), kujuneb põhjendatud ammutatud vee koguseks 281,00 tuh m³ (243,43 + 37,57 = 281,00).

Raven on prognoosinud vee ammutamise erinevatest põhjaveekihtidest alljärgnevalt (vt Tabel 8).

Tabel 8 Ammutatud vee jagunemine põhjaveekihtide vahel

Rida		ühik	2020	2021	2022	2023
1	Ammutatud vee kogus	tuh m ³	267,51	269,56	279,14	281,00
2	Ammutatud veekoguse muutus	%		0,8	3,6	0,7
3	sh devoni põhjaveekihist ordoviitsiumi kihini	tuh m ³	95,88	95,67	102,84	103,05
4	sh ordoviitsiumi-kambriumi põhjaveekiht	tuh m ³	171,63	173,88	176,31	177,95
5	<i>devoni põhjaveekihist ordoviitsiumi kihini osakaal</i>	%	35,8	35,5	36,8	36,7
6	<i>ordoviitsiumi-kambriumi põhjaveekihi osakaal</i>	%	64,2	64,5	63,2	63,3

Tabelist 8 (vt Tabel 8 read 5 ja 6) nähtub, et aastatel 2020-2022 oli erinevatest põhjaveekihtidest ammutatava vee osakaalud olnud samas suurusjärgus: devon-ordoviitsiumi põhjaveekihist ammutatava vee osakaal on olnud vahemikus 35,5 – 36,8% ning ordoviitsiumi-kambriumi ammutatud vee osakaal on olnud vahemikus 63,2 – 64,5%. Regulatsiooniperioodiks prognoosib Raven erinevatest põhjaveekihtidest ammutatava vee osakaalud sarnaseks eelnevate aastatega: devon-ordoviitsiumi põhjaveekihi osakaaluks 36,7% ning ordoviitsiumi-kambriumi ammutatava vee osakaaluks 63,3%.

Konkurentsiamet peab põhjendatuks ammutatava vee koguste osakaalud (36,7% devoni põhjaveekihist ordoviitsiumi kihini ja 63,3% ordoviitsiumi-kambriumi põhjaveekihist), kuna need on sarnasel tasemel eelnevate aastate näitajatega.

Tulenevalt põhjendatuks peetud ammutatava vee kogusest 281,00 tuh m³ ning põhjendatuks peetud erinevatest põhjaveekihtidest ammutatava vee koguste osakaaludest, kujuneb devoni põhjaveekihist ordoviitsiumi kihini ammutatava vee koguseks 103,05 tuh m³ ja ordoviitsiumi-kambriumi põhjaveekihist ammutatava vee koguseks 177,95 tuh m³.

Vabariigi Valitsuse 17.11.2014 määruse nr 169 „Vee erikasutusõiguse tasumäärad veevõtu eest veekogust või põhjaveekihist“ §-s 1 osundatud lisa kohaselt on 2023.a-l vee erikasutusõiguse tasumäär vee ammutamisel devoni põhjaveekihist ordoviitsiumi kihini **84,64 €/tuh m³ ja ordoviitsium-kambriumi põhjaveekihist 93,49 €/tuh m³, mis vastavad Raven poolt Hinnataotluses rakendatud vee erikasutusõiguse tasumääradele.**

Võttes aluseks käesolevas punktis põhjendatuks loetud ammutatava vee kogused ning vee erikasutusõiguse tasumäärad kujuneb regulatsiooniperioodi vee erikasutusõiguse eest makstav summa järgnevalt:

103,05 tuh m³ × 84,68 €/tuh m³ + 177,95 tuh m³ × 93,49 €/tuh m³ = 25 363 € (ehk 25,36 tuh €), mis vastab Raven Hinnataotluses prognoositud vee erikasutusõiguse tasule ja on ÜVVKS § 50 lg 1 p 1 ja 2 tulenevalt on põhjendatud lülitada veeteenuse hinda.

6.1.2. Saastetasu

Vee-ettevõtja peab ÜVVKS § 46 järgi tagama oma tegevuspiirkonnas ühisveevärgi ja kanalisatsiooni toimimise ja korrashoiu. Veeseaduse (edaspidi VeeS) järgi on reovee puhastamine vee-ettevõtja kohustus. VeeS § 187 kohaselt on vee-ettevõtja kohustatud soetama endale veeloa ja

KeTS §-de 3, 5, 17, 20 ja 24 kohaselt maksma veekogu reostamisel keskkonnatasuna saastetasu. KeTS § 14 lg 1 kohaselt rakendatakse saastetasu, kui saasteaineid heidetakse välisõhku, veekogusse, põhjavette või pinnasesse või kõrvaldatakse jäätmeid. Keskkonnatasude rakendamise eesmärk on KeTS § 4 lg 1 järgi vältida või vähendada saasteainete keskkonda heitmiseiga võimalikku kahju.

Juhendi p 4.5 kohaselt lülitatakse seaduses sätestatud saastetasude määrad täielikult veeteenuse hinda, küll aga peab ettevõtja põhjendama saastekoguseid. Juhendi p 4.6 p 5 kohaselt ei lülitada veeteenuse hinda seaduse alusel vee-ettevõtjale määratud trahve ja viiviseid.

Veeteenuse hinda lülitatava saastetasu põhjendatuse analüüsimiseks on Konkurentsiamet HMS § 5 lg 1 tulenevalt (Konkurentsiametil õigus määrata kaalutusõiguse alusel menetlustoimingu vorm) välja töötanud ja avaldanud oma koduleheküljel hinna taotlemise vormi ehk Küsimustiku Exceli tabelite kujul. Nimetatud Küsimustiku leheküljel „Keskkonnatasud“ sisaldub tabel, mida vee-ettevõtja on kohustatud täitma ning mis on ettevõtjapoolseks põhjenduseks saastetasu kohta veeteenuse hinnas. „Keskkonnatasud“ on välja töötatud võttes aluseks vee-ettevõtjate poolt regulaarselt riigile esitatavaid saastetasu kohta käivaid vorme.

Raveni veeteenuse hinda lülitatud saastetasu 15,64 tuh €

Hinnataotluse kohaselt prognoosib Raven regulatsiooniperioodil makstavaks saastetasu summaks 16,55 tuh € ja veeteenuse hinda lülitavaks saastetasu summaks 15,64 tuh €. Raven on kogu makstavast saastetasust eristanud muu tegevusega (purgimisteenus) seotud saastetasu 0,90 tuh €.

Konkurentsiameti seisukoht saastetasu 15,64 tuh € kohta

Saastetasu kujuneb saastekoguse, saastetasumäära, suubla koefitsiendi ja KeTS § 20 lg 5 nimetatud saastetasumäärade vähendamist kajastava ehk nn efektiivsuse koefitsiendi korrutisena. Kuna Raven veeteenuse hinda lülitatav saastetasu summa moodustab käesoleva otsusega põhjendatuks peetavast veeteenuse lubatud müügitulust (ilma järelevalvetasuta) 1,4% ($15,64 / 1100,12 \times 100 = 1,4$), siis ei analüüsi Konkurentsiamet kõiki saastetasu arvutamise aluseks olevaid komponente detailselt¹⁵, vaid annab hinnangu prognoositud tasu summale.

Ülevaade ettevõtja poolt tasutud ja prognoositud saastetasu summadest aastatel 2020-2022 ja prognoos regulatsiooniperioodiks on esitatud alljärgnevas tabelis (vt Tabel 9).

Tabel 9 Saastetasud

Rida	Saastetasu andmed	ühik	2020	2021	2022	2023
1	Veeteenuse hinda lülitatav saastetasu	tuh €	18,11	18,94	23,00	15,64
2	<i>muutus võrreldes eelneva aastaga</i>	%		4,6	21,5	-32,0
3	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikogus	tuh m ³	212,54	228,20	229,50	229,62
4	<i>muutus võrreldes eelneva aastaga</i>	%		7,4	0,6	0,1
5	Saastetasu ühikukulu reovee müügikoguses	€/ m³	0,085	0,083	0,100	0,072

Tabelist 9 nähtub, et Raven veeteenuse hinda lülitatav saastetasu oli 2020.a-l 18,11 tuh €, 2021.a-l 18,94 tuh € ja 2022.a-l 23,00 tuh € (vt Tabel 9 rida 1 veerud 2020 – 2022). Regulatsiooniperioodiks on Raven prognoosinud veeteenuse hinda lülitavaks saastetasuks 15,64

¹⁵ Menetlusökonoomika kaalutlustest lähtuvalt ei vii Konkurentsiamet läbi saastetasude kujunemise süvaanalüüsi, kuna saastetasu osakaal kogukuludest on niivõrd väike, et omab väheolulist mõju veeteenuse hinnale.

tuh € (vt Tabel 9 rida 1 veerg 2023).

KeTS § 20 lg 1 ja lg 5 sätestab saastetasumäärad ja nende vähendamist võimaldavad alused, mis on kehtinud alates 01.01.2015 ning kehtisid ja kehtivad ka 2020 – 2023 aastate perioodil. Seega saastetasude suurus ja muutus ei ole tingitud saastetasumääradest vaid saastekogustest, mis omakorda sõltuvad puhastatava reovee kogusest. Raven tegevuspiirkond on aastatel 2020 – 2022 olnud ja on ka regulatsiooniperioodil suhteliselt stabiilne¹⁶. Eeltoodu võimaldab regulatsiooniperioodi saastetasu põhjendatuse hindamisel indikatiivselt võrrelda saastetasu ühikukulu puhastatava reovee hinnas aastatel 2020 – 2022 ja regulatsiooniperioodil.

2020.a-l kujunes saastetasu kuluks 1 m³ reovee teenuse hinnas 0,085 €-t, 2021.a-l 0,083 €-t ja 2022.a-l 0,100 €-t (vt Tabel 9 rida 5 veerud 2020 – 2022). Regulatsiooniperioodiks prognoosib Raven saastetasu kuluks 1 m³ reovee teenuse müügikoguses 0,072 €-t, mis on madalam viimase kolme aasta keskmisest näitajast 0,089 € $[(0,085+0,083+0,100) / 3 = 0,089]$ ning madalaim saavutatud tase viimaste aastate jooksul.

Kuna regulatsiooniperioodiks prognoositud saastetasu ühikukulu 0,072 €-t ühe m³ puhastatava reovee müüginahus on madalamal tasemel eelneva kolme aasta (2020 – 2022) keskmisest näitajast, siis peab Konkurentsiamet ÜVVKS § 14 lg 2 p 1 ja 3 alusel põhjendatuks veeteenuse hinnas saastetasu summat 15,64 tuh €.

6.2. Kontrollitavad kulud

Kaalutlusi, kas veeteenuse hinda lülitatud kontrollitavad kulud on ÜVVKS § 52 lg 1¹⁷ ja ÜVVKS § 50 lg 1 ja 2 alusel põhjendatud, teostab Konkurentsiamet tuginedes Juhendi p-dele 4.2 kuni 4.8.

Kontrollitavate kuludena defineerib Konkurentsiamet vastavalt Juhendi p 4.3 kulusid, mida ettevõtja saab mõjutada oma efektiivsema majandustegevuse kaudu.

ÜVVKS § 52 lg 3 kohaselt ei lülitata veeteenuse hindadesse alljärgnevaid kuluartikleid:

- 1) ebatöenäoliselt laekuvate nõuete kulu;
- 2) sponsorlus, kingitused ja annetused;
- 3) ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenusega mitteseotud kulud;
- 4) õigusaktide alusel ettevõtjale määratud trahvid ning muud rahalised kohustused, mis on tingitud ettevõtja kohustuse rikkumisest;
- 5) finantskulud;
- 6) dividendide tulumaksu kulu;
- 7) muud kulud, mis ei ole vajalikud ettevõtjale seadusega pandud kohustuste täitmiseks.

ÜVVKS § 52 lg 2 ja Juhendi p 4.8 kohaselt lähtutakse põhjendatud tegevuskulude hindamisel järgmisest:

- 1) kulude dünaamika ajas ja selle võrdlus tarbijahinnaindeksi¹⁸ (THI) dünaamikaga;
- 2) kulukomponentide põhjendatuse analüüs, sealhulgas eksperdihinnangud;
- 3) vee-ettevõtja kulude ning nende põhjal arvutatud statistiliste näitajate võrdlus teiste sarnaste vee-ettevõtjate kuludega.

¹⁶ Kuigi Raven OÜ ja Velko AV OÜ tegevus viidi kokku ühe ettevõtte alla (Raven OÜ), siis tegevuspiirkondades (Raasiku ja Anija vald) suuri muutusi ei toimunud, mida näitab ka stabiilne reovee müügimaht (vt Tabel 9 rida 3).

¹⁷ ÜVVKS § 52 lg 1 kohaselt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinda arvatavad kulud peavad olema põhjendatud, lähtuma tõhususest ning võimaldama vee-ettevõtjal täita seaduses sätestatud ülesandeid.

¹⁸ THI väljendab **üldises majanduskeskkonnas aset leidva kulude kasvu** dünaamikat, mis avaldub lõpptulemusena keskmise tarbija ostukorvi hinna muutuses.

Raveni veeteenuse hinda lülitatavad kontrollitavad kulud summas 587,57 tuh €

Raven on Hinnataotluse kohaselt prognoosinud veeteenuse hinda lülitatavateks kontrollitavateks kuludeks kokku 587,57 tuh €, millest:

1) elektrienergia kulu	193,10 tuh €,
2) muud tegevuskulud	394,48 tuh €.

Nimetatud kontrollitavatele kuludele annab Konkurentsiamet käesoleva otsuse järgnevas punktides eraldi hinnangu. Kontrollitavate kulude põhjendatust hindab Konkurentsiamet Raven poolt Hinnataotlusega esitatud andmete ning ettevõtjalt menetluse käigus saadud selgituste alusel.

6.2.1. Elektrienergia kulu**Raven poolt prognoositud veeteenuse elektrienergia kulu 193,10 tuh €**

Hinnataotluse kohaselt prognoosib Raven regulatsiooniperioodil veevaldkonnas tarbitavaks elektrienergia koguseks 998,55 MWh ja elektrienergia kuluks 194,41 tuh €. Elektrienergia kulust on Raven eristanud muu tegevusega (purgimisteenus) seotud elektrienergia kulu 1,32 tuh € ning soovib veeteenuse hinda lülitada 193,10 tuh €. Veeteenuse hinda lülitatavast elektrienergia kulust 46,09 tuh € on seotud võetud joogivee teenusega ning 147,01 tuh € reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenusega.

Konkurentsiameti seisukoht elektrienergia kulu 193,10 tuh € kohta

Elektrikulu kujuneb elektrikoguse korrutamisel elektrienergia hinna, võrguteenuse hinna, elektriaktsiisi ning taastuenergia tasu summaga, mistõttu annab Konkurentsiamet alljärgnevalt kõikidele eelnimetatud elektrikulu arvutamise aluseks olevatele komponentidele hinnangu eraldiseisvalt.

Elektrienergia kogus

Raven kasutab elektrienergiat vee ammutamiseks ja puhastamiseks ning reovee ärajuhtimiseks ja puhastamiseks. Konkurentsiamet koostas ettevõtja esitatud andmete alusel tabeli (vt Tabel 10) veeteenuse osutamisel tarbitud elektrienergia koguste ja kulu kohta.

Tabel 10 Veeteenuse elektrienergia kogus ja kulu

rida		ühik	2020	2021	2022	2023
1	Elektrienergia tarbimine veeteenusel	MWh	914,23	1 014,91	997,71	998,55
2	<i>muutus võrreldes eelmise aastaga</i>	%		11,0	-1,7	0,1
3	Ammutatud vee kogus ja reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikogus ja purgimise kogus	tuh m ³	492,24	510,28	520,98	523,85
4	<i>muutus võrreldes eelmise aastaga</i>	%		3,7	2,1	0,5
5	Elektritarbimise erikulu vee koguse kohta	kWh/m ³	1,86	1,99	1,92	1,91
6	Elektrienergia kulu	tuh €	86,83	126,27	218,43	194,41
7	Keskmine elektrienergia hind	sent/kWh	9,497	12,442	21,893	19,469
8	Veeteenuse tarbimisobjektide arv*	tk	91	91	91	95
9	Elektrienergia tarbimine objekti kohta	MWh/tk	10,05	11,15	10,96	10,51

* Puurkaevude, veepumplate, veetöötlusjaamade, reoveepuhastite ja reoveepumplate kogus kokku (vt ka Tabel 4 read 5-10).

Veevaldkonnas kasutatud elektrienergia kogus oli 2020.a-l 914,23 MWh ja tõusis 2022.a-ks 997,71 MWh-ni (vt Tabel 10 rida 1 veerud 2020-2022). Regulatsiooniperioodiks prognoosib

Raven tarbitavaks elektrienergia koguseks 998,55 MWh, mis on 0,1% suurem eelneva aasta kogusest (vt Tabel 10 rida 2 veerg 2023).

Kuna veevaldkonnas tarbitav elektrienergia kogus sõltub käideldava vee kogusest, siis hinnangu andmiseks veevaldkonna elektrienergia kogusele, arvutas Konkurentsiamet elektrienergia erikulu (elektrienergia kogus jagatud ammutatud vee mahu, reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahuga ning puhastamise mahu summaga, vt Tabel 12 rida 3).

Veevaldkonna elektrienergia erikulu on aastatel 2020-2022 kõikunud vahemikus 1,86 kWh/m³ kuni 1,99 kWh/m³. Raven poolt prognoositud andmete alusel kujuneb regulatsiooniperioodi veevaldkonna elektrienergia erikuluks 1,91 kWh/m³, mis on madalam kolme viimase aasta keskmisest erikulust 1,92 kWh/m³ [(1,86 + 1,99 + 1,92) / 3 = 1,92].

Eeltoodust tulenevalt peab Konkurentsiamet põhjendatuks regulatsiooniperioodi veeteenuse elektrienergia erikulu 1,91 kWh/m³.

Veevaldkonnas kasutatav elektrienergia kogus on arvutatav põhjendatuks peetud ammutatud vee koguse, reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahuga ja puhastamisteenuse koguse ning põhjendatud elektrienergia erikulu alusel. **Lähtudes Konkurentsiameti poolt käesoleva otsuse punktis 5.1.1 põhjendatuks loetud ammutatava vee kogusest 281,00 tuh m³, käesoleva otsuse punktis 5.1.2 põhjendatuks loetud reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahuga 229,62 tuh m³, puhastamisteenuse kogusest 13,23 tuh m³ ning käesolevas punktis põhjendatuks loetud elektrienergia erikulust 1,91 kWh/m³ kujuneb põhjendatud veevaldkonnas tarbitavaks elektrienergia koguseks 998,55 MWh [(281,00 + 229,62 + 13,23) × 1,91 = 998,55]¹⁹.**

Elektrienergia keskmine hind

Esitatud Hinnataotluses on Raven prognoosinud regulatsiooniperioodil elektrienergia keskmiseks hinnaks 19,469 senti/kWh.

Elektrienergia hind

Esitatud Hinnataotluses on Raven prognoosinud regulatsiooniperioodi elektrienergia hinnaks **135,60 €/MWh** (13,560 senti/kWh) Anija valla objektidel ja **143,26 €/MWh** (14,326 senti/kWh) Raasiku valla objektidel.

Anija valla objektide elektrienergiaga varustamiseks sõlmis Raven 29.12.2022 Eesti Energia AS-ga elektrienergia lepingu nr 425233 perioodiks 01.01.2023 – 31.12.2031 fikseeritud hinnaga 135,60 €/MWh.

Raasiku valla objektide elektrienergiaga varustamiseks sõlmis Raven 25.05.2022 Eesti Energia AS-ga elektrienergia lepingu nr 383742 perioodiks 01.06.2022 – 31.12.2026 fikseeritud hinnaga 143,26 €/MWh.

Lepingute ennetähtaegsel lõpetamisel rakendub lepingutrahv, mis koosneb arvestuslike tarbimiste järgi tulenevast saamata jäävast tulust kogu lepinguperioodi ulatuses.

Fikseeritud hinnaga sõlmitud elektrienergia tarnelepingute põhjendatuse kontrollimiseks, võrdles Konkurentsiamet Raven lepingulisi elektrienergia hindasid (143,26 ja 135,60 €/MWh) täiendavalt ka Nord Pool²⁰ elektribörsi Eesti hinnapiirkonna elektrienergia keskmiste hindadega viimasel 12

¹⁹ Konkurentsiametile on teada mahtude ja erikulu andmed tekstis esitatust suurema täpsusega (kajastatud *Exceli* tabelites). Arvutuse tegemisel lähtub Konkurentsiamet käesolevas punktis kajastatud andmetest täpsematest andmetest, mis tulenevad *Exceli* tabelist (neli kohta peale koma).

²⁰ Veebiaadress: <https://www.nordpoolgroup.com/Market-data/Dayahead/Area-Prices/EE/Monthly/?view=table>

kuul (oktoober 2022 kuni september 2023), mis olid järgmised (vt Tabel 11):

Tabel 11 Elektrienergia keskmised börsihinnad

veerg	1	2	3
rida	Nord Pool Eesti hinnapiirkonna elektrienergia keskmised hinnad	€/MWh	hind senti/kWh
1	2022 – Oktoober	174,29	17,429
2	2022 – November	218,99	21,899
3	2022 – Detsember	263,45	26,345
4	2023 – Jaanuar	99,27	9,927
5	2023 – Veebruar	113,13	11,313
6	2023 – Märts	87,18	8,718
7	2023 – Aprill	65,89	6,589
8	2023 – Mai	65,56	6,556
9	2023 – Juuni	92,08	9,208
10	2023 – Juuli	79,56	7,956
11	2023 – August	94,38	9,438
12	2023 – September	113,46	11,346
13	<i>Viimase 12 kuu keskmine hind</i>	<i>122,27</i>	<i>12,227</i>

Eelnevast tabelist nähtub, et viimase 12 kuu (vt Tabel 11 read 13 veerg 2) keskmine elektrienergia börsihind oli 122,27 €/MWh, mis ei erine suurel määral Raven poolt Eesti Energia AS-ga sõlmitud lepingulisest hinnast 135,60 €/MWh. Raasiku valla fikseeritud elektrienergia ostuhind 143,26 €/MWh on küll mõnevõrra kõrgem 12 viimase kuu keskmisest börsihinnast, kuid ameti hinnangul on oluline märkida, et antud leping sõlmiti 01.06.2022 ehk olukorras, kus börsihinnad olid väga kõikumad²¹ ja kõrged. Sõlmitud lepinguga suudeti hoida elektrienergia kulud stabiilsed ja seeläbi tagada tarbijatele taskukohane veeteenuse hind. Eeltoodust tulenevalt peab Konkurentsiamet Raven fikseeritud hinnaga elektrienergia tarnelepinguid mõistlikuks.

Eeltoodust tulenevalt peab Konkurentsiamet põhjendatuks Raven elektrienergia lepingulisi fikseeritud hindasid 135,60 €/MWh ehk 13,560 senti/kWh ja 143,26 €/MWh ehk 14,326 senti/kWh.

Võrguteenuse hind²²

Raven ostab Hinnataotluses esitatud andmete kohaselt elektri võrguteenust Elektrilevi OÜ-lt pakettidega Vörk 2, Vörk 2 kuutasuga, Vörk 4, Vörk 5 ja VMA2. Konkurentsiamet on 26.09.2022 otsusega nr 7-3/2022-129 kooskõlastanud Elektrilevi OÜ-le võrgutasud (kehtivad alates 01.01.2023). Raven poolt veeteenuse osutamiseks kasutatavate objektide võrguteenuse pakettidest ja elektritarbimisest lähtuvalt kujuneb kaalutud keskmiseks võrguteenuse tasuks veeteenuse osutamisel 4,437 senti/kWh.

Konkurentsiamet peab põhjendatuks kaalutud keskmist võrguteenuse tasu veeteenuse osutamisel 4,437 senti/kWh, sest see on kujundatud Konkurentsiamet poolt põhjendatuks loetud elektrikogusest ja Konkurentsiameti 26.09.2022 otsusega nr 7-3/2022-129

²¹ Standardhälve kuude keskmiste börsihindade aritmeetilisest keskmisest oli 2021.aastal 53,1% mõjutatuna eeskätt alates augustist toimunud hinnatõusust. Aastatel 2013-2020 oli standardhälve keskmiselt 12%. Standardhälve näitab erinevust üldisest keskmisest: 2021.aastal oli standardhälve suur, seega olid börsihinnad üldisest keskmisest oluliselt erinevamad. Aastatel 2013-2020 oli standardhälve väiksem ehk börsihinnad olid üldise keskmise lähedal.

²² Elektrienergia hinnas sisalduv võrgutasu komponent on ettevõtja jaoks mittekontrollitaval tasul põhinev kulu (vt otsuse punkt 6.1)

kooskõlastatud võrguteenuse tasudest lähtuvalt.

Elektriaktsiis ja taastuenergia tasu²³

Lähtuvalt alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse § 66 lõikes 12 sätestatust lisandub elektrienergia hinnale elektriaktsiis **0,1 senti/kWh²⁴** ning lähtuvalt elektrituruseaduse § 59² lõikest 1 lisandub taastuenergia tasu **1,13 senti/kWh²⁵**. **Raven on Hinnataotluses kajastanud antud tasusid vastavalt seaduses ettenähtud määras, mida Konkurentsiamet peab põhjendatuks.**

Elektrienergia kulu

Elektrienergia kulu kokku kujuneb elektrikoguste korrutamisel elektrienergia hinna, võrguteenuse hinna, elektriaktsiisi ja taastuenergia tasu summaga.

Eelnevalt põhjendatuks peetud komponentide summana peab Konkurentsiamet põhjendatuks veeteenuse jaoks ostetava elektrienergia kaalutud keskmist hinda 19,469 senti/kWh (13,802²⁶+4,437+0,1+1,13=19,469).

Konkurentsiameti poolt põhjendatuks loetud veeteenuse osutamisel tarbitavast elektrienergia kogusest 998,55 MWh ja kaalutud keskmisest elektrienergia hinnast 19,469 senti/kWh tulenevalt kujuneb veeteenuse elektrienergia kuluks 194,41 tuh € ($998,55 \times 19,469 / 100 = 194,41$).

Raven on kogu veevaldkonna elektrienergia kulust eristanud purgimisteenusega seotud elektrienergia kulu 1,32 tuh € ning soovib veeteenuse hinda lülitada elektrienergia kulu 193,10 tuh € ($194,41 - 1,32 = 193,10$). Arvestades võetud vee teenuse ja reoveeteenuse objektide elektritarbimist on veeteenuse elektrienergia kulust 193,10 tuh €-st seotud võetud joogivee teenuse osutamisega 46,09 tuh € ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenusega 147,01 tuh €.

Konkurentsiamet peab ÜVVKS § 50 lg 1 p 1 ja 2 alusel põhjendatuks lülitada veeteenuse hinda elektrienergia kulu 193,10 tuh € (s.h võetud joogivee teenuse osutamisega seotud elektrienergia kulu 46,09 tuh € ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse osutamisega seotud elektrienergia kulu 147,01 tuh €), kuna see on kujunenud põhjendatuks loetud elektrienergia kogusest ja kaalutud keskmisest elektrienergia hinnast lähtuvalt ning sellest on eristatud muu tegevusega seotud elektrienergia kulu.

6.2.2. Muud tegevuskulud

Eelnevalt on Konkurentsiamet andnud hinnangu mittekontrollitavatele kuludele (punktis 6.1) ning kontrollitavatest kuludest elektrienergia kulule (punktis 6.2.1). Järgnevalt analüüsib Konkurentsiamet Raven muid tegevuskulusid.

ÜVVKS § 52 lg 2 sätestatud alustest ja Juhendi p 4.8 tulenevalt kasutab Konkurentsiamet ettevõtja tegevuskulude analüüsil kulude dünaamika jälgimist ajas ja selle võrdlust THI dünaamikaga ning vee-ettevõtja tegevuskulude ja nende põhjal arvutatud statistiliste näitajate võrdlemist sarnaste vee-ettevõtjate näitajatega.

²³ Elektrienergia hinnas sisalduv elektriaktsiis ja taastuenergia tasu komponent on ettevõtja jaoks mittekontrollitaval tasul põhinev kulu (vt otsuse punkt 6.1).

²⁴ Alates 01.05.2022 kehtima hakanud ATKEAS redaktsiooni § 66 lg 12 kohaselt on elektriaktsiisi määr 0,1 senti/kWh.

²⁵ <https://elering.ee/taastuenergia-tasu>

²⁶ Keskmise elektrienergia hind (arvutatud elektrienergia maksumuse 137,82 tuh € ja elektrienergia koguse 998,55 MWh põhjal).

ÜVVKS § 52 lg 3 p 1 ja Juhendi p 4.6.1 kohaselt ei lülitata veeteenuse hinda ebatöenäoliselt laekuvate nõuete kulu, sest maksmata arvete kulu lülitamine veeteenuse hinda ning seeläbi korrektselt arveid tasuvate isikute veeteenuse hinda ei ole põhjendatud ja õiglane korrektselt arveid tasuvate tarbijate suhtes. Samuti ei motiveeriks maksmata arvete kulu lülitamine veeteenuse hinda ettevõtjat võlgnikega tegelema.

Raveni prognoositud veeteenuse muud tegevuskulud 394,48 tuh €

Raven on Hinnataotluse kohaselt prognoosinud veeteenuse hinnas kajastuvateks muudeks tegevuskuludeks kokku 394,48 tuh €. Muude tegevuskulude summadest aastatel 2020-2022 ja prognoosi regulatsiooniperioodiks annab ülevaate alljärgnev tabel (vt Tabel 12). Tabelis on esitatud vaid kooskõlastatavasse veeteenuse hinda lülitatud muud tegevuskulud ning tabel ei kajasta muudele tegevustele jaotatud tegevuskulusid.

Tabel 12 Muud tegevuskulud

rida		ühik	2020	2021	2022	2023
1	Tööjõukulud	tuh €	154,87	159,77	250,54	256,21
2	Mitmesugused tegevuskulud	tuh €	277,51	295,54	236,62	138,27
3	Kokku muud tegevuskulud	tuh €	432,38	455,31	487,16	394,48
4	Muutus vrs eelmine aasta	%		5,3	7,0	-19,0
5	Tarbijahinna indeksi muutus (THI)*	%		4,6	19,4	9,6
6	Võetud joogivee ja reovee puhastamise müügikogus	tuh m ³	440,29	468,47	471,28	473,05
7	Tegevuskulud müügikoguse kohta	€/m ³	0,98	0,97	1,03	0,83

*Statistikaameti²⁷ andmetel oli THI muutus 2020.a-l -0,4%, 2021.a-l 4,6% ja 2022.a-l 19,4%. Rahandusministeeriumi 2023.a suvise majandusprognoosi²⁸ kohaselt on THI muutuseks prognoositud 2023.a-l 9,6%. THI muutus 2021.a-l 4,6% tähendab, et 2020.a hinnad on 2021.a-ks kasvanud 4,6% võrra.

Konkurentsiameti seisukoht muude tegevuskulude summa 394,48 tuh € kohta

Vastavalt KonkS § 13 lg-le 1 omab turgu valitsevat seisundit KonkS tähenduses ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest. KonkS § 13 lg 2 kohaselt omab turgu valitsevat seisundit ka KonkS §-des 14 ja 15 sätestatud eri- või ainuõigust või olulist vahendit omav ettevõtja. Vastavalt KonkS §-le 15 loetakse olulist vahendit, sealhulgas loomulikke monopoli omavaks ettevõtja, kelle omandis, valduses või opereerimisel on võrgustik, infrastruktuur või muu oluline vahend, mida teisel isikul ei ole võimalik või ei ole majanduslikult otstarbekas dubleerida, kuid millele juurdepääsuta või mille olemasolul ei ole võimalik kaubaturul tegutseda. KonkS § 15 tulenevalt on Raven näol tegemist olulist vahendit omava ettevõtjaga, mis tähendab, et Ravenil on oma tarbijate üle turgu valitsev seisund. **Seega puudub Raven, kui loomuliku monopoli, tarbijatel võimalus valida teiste teenuse osutajat isegi juhul, kui Raveni kulutused ning sellest tulenevalt hind on tarbijatele vastuvõetamatu.** Tulenevalt Raveni turgu valitsevast seisundist on oluline kontrollida, et ettevõtja ei lülitaks oma teenuse hinda ülemäärasel hulga kulusid, sest ÜVVKS § 50 lg 1 tulenevalt võib veeteenuse hind sisaldada vaid põhjendatud kulusid ja põhjendatud tulukust.

²⁷ Avaldatud https://andmed.stat.ee/et/stat/majandus_hinnad/IA001

²⁸ Avaldatud 23.08.2022, <https://fin.ee/riigi-rahandus-ja-maksud/majandus-ja-rahandusprognoosid/rahandusministeeriumi-majandusprognoos>

Konkurentsiamet märgib, et otsustamisel, kas veeteenuse hinda lülitatavad muud tegevuskulud on põhjendatud, lähtub Konkurentsiamet ÜVVKS § 52 lg 1, ÜVVKS § 50 lg 1 p 1 ja 2 sätestatud alustest ning Juhendi p 4.3 – 4.8 sätestatust.

ÜVVKS ja Juhendi punktid kokkuvõtlikult tähendavad, et veeteenuse hinda lülitatavad (kontrollitavad) kulud peavad olema põhjendatud, lähtuma kuluefektiivsusest (ettevõtja poolt mõjutatavad efektiivsema majandustegevuse kaudu) ning võimaldama ettevõtjale seadusega sätestatud ülesannete täitmise. Põhjendatud tegevuskulude analüüsimisel kasutab Konkurentsiamet Juhendi p 4.8 tulenevalt kulude dünaamika jälgimist ajas ja selle võrdlust THI dünaamikaga ning vee-ettevõtja tegevuskulude ja nende põhjal arvatud statistiliste näitajate võrdlemist sarnaste vee-ettevõtjate näitajatega. Neid meetodeid rakendatakse ühtselt ja ühetaoliselt võrdse kohtlemise printsiibist lähtudes kõikides reguleeritavates valdkondades, lisaks veeteenuse hinna analüüsimisele ka elektri- ja maagaasi võrgutasude (elektriturseaduse § 72 lg 8, maagaasiseaduses § 23² lg 3) ning soojuse piirhindade kujundamisel.

Tabelist 12 nähtub, et muud tegevuskulud olid 2020.a-l tasemel 432,38 tuh € ja kasvasid 2022.a-ks 487,16 tuh €-ni (vt Tabel 12 rida 3 veerud 2020-2022). Regulatsiooniperioodiks prognoosib Raven muude tegevuskulude summaks 394,48 tuh €, mis on 19% madalam eelneva aasta (2022.a) kulude summast. Samuti on regulatsiooniperioodiks prognoositav tegevuskulude summa 394,48 tuh € väiksem aastate 2020-2021 tegelikest tegevuskulude tasemest (vastavalt 432,38 ja 455,31 tuh €).

Konkurentsiamet on seisukohal, et tegevuskulude prognoos peab olema kooskõlas muutustega üldises majanduskeskkonnas, mille kokkuvõtva näitajaks on tarbijahinna indeks (edaspidi THI). **Tabelist 12 nähtub, et Raveni prognoositud muude tegevuskulude kasv aastatel 2021-2023 on väiksem sama perioodi THI ehk hindade kallinemist kajastava kokkuvõtva indeksi muutusest aastatel 2021 - 2023** (vastavalt 4,6%, 19,4% ja 9,2%; vt Tabel 12 rida 4 ja 5).

Täiendava hinnangu andmiseks muudele tegevuskuludele arvutas Konkurentsiamet muude tegevuskulude erikulu müügikoguse suhtes (muude tegevuskulude summa jagatud võetud joogivee müügikoguse ning reovee puhastamise müügikoguse summaga).

Raveni tegevuskulude erikulu on vaadeldaval perioodil kasvanud, olles 2020.a-l tasemel 0,98 €/m³ ning kasvades 2022.a-ks tasemele 1,03 €/m³. 2023.a-ks on tegevuskulude erikulu planeeritud **alanema 0,83 €/m³-ni, mis on madalaim saavutatud tase vaadeldaval perioodil.**

Konkurentsiamet võrdles Juhendi p 4.8.3 lähtuvalt Raveni muude kontrollitavate tegevuskulude erikulu teiste võrreldavate vee-ettevõtjate vastava näitajaga. Raveniga võrreldavad vee-ettevõtjad on sellised, kelle müügikoguse ja torustike pikkuse suhe jääb Raveni müügikoguse ja torustike pikkuse suhtega 2,9 tuh m³/km võrreldavasse vahemikku 1,7 – 4,0 tuh m³/km (s.t +/- 40% Raven müügikoguse ja torustike pikkuse suhtest). Raveniga võrreldavate vee-ettevõtjate muude kontrollitavate tegevuskulude erikulu kaalutud keskmine on 0,81 €/m³. Seega Raveni poolt regulatsiooniperioodiks prognoositud andmetel kujunenud muude tegevuskulude erikulu 0,83 €/m³ on 2,5% ($0,83 / 0,81 \times 100 - 100 = 2,5$) kõrgem võrreldavate ettevõtjate muude tegevuskulude erikulust (0,81 €/m³). Vee-ettevõtjate võrdlusbaasi (nn *benchmarking*) koostamise ja kasutamise juhendi p 7.3.2 tulenevalt võib asjakohaste põhjenduste olemasolul Konkurentsiamet lugeda vee-ettevõtja analüüsitava näitaja põhjendatuks vee-ettevõtja lisaselgitustest lähtuvalt, ilma teisi analüüsimeetodeid kasutama, kui analüüsitava vee-ettevõtja näitaja ei ole kõrgem kui „kaalutud keskmine + veapiir 5%²⁹“. Kuna Raveni tegevuspiirkonnas on asulate vahelised kaugused on suuremad (tegutseb alates 2023.a-st vee-ettevõtjana kahes erinevas

²⁹ Konkurentsiameti poolt läbiviidud analüüsi tulemusena rakendatakse võrdlusanalüüsi teostamisel näitajate erikulude põhjendatuse hindamisel 5%-list veapiiri. Usaldusnivoo $\beta = 95\%$ korral kujuneb keskmiseks usaldusvahemiku poollaiuseks (veapiiriks) väärtus, mis moodustab ligi 5% tegevuskulude erikulude keskmisest.

vallas), siis on Konkurentsiameti hinnangul põhjendatud, et Raveni muude tegevuskulude erikulu ületab mõnevõrra võrreldavate vee-ettevõtjate muude tegevuskulude kaalutud keskmist taset.

Konkurentsiamet peab põhjendatuks, et hajusamalt asuvate asulatega tegevuspiirkonnas tegutsevate vee-ettevõtjate muude tegevuskulude erikulu on võrreldavate ettevõtjate kaalutud keskmisest erikulust 2,5% võrra kõrgem, mis jääb alla juhendi punktis 7.3.2 toodud veapiiri 5%.

Võttes arvesse, et Raven tegevuskulude kasv aastatel 2021-2023 ei ületa sama perioodi THI ehk hindade kallinemist kajastava kokkuvõtva indeksi muutust, prognoositavad tegevuskulud on madalamal tasemel aastate 2020-2022 tegelikest tegevuskulude tasemest ja Raveni regulatsiooniperioodi erikulu on prognoositud alanema võrreldes eelneva aasta erikuluga, saab Konkurentsiamet pidada põhjendatuks lülitada veeteenuse hinda muud tegevuskulud summas 394,48 tuh €.

7. Investeeringud

ÜVVKS § 50 lg 1 p 3 tulenevalt peab veeteenuse hind katma investeeringud olemasolevate ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni süsteemide jätkusuutlikkuse ja toimepidevuse tagamiseks ja ÜVVKS § 50 lg 1 p 4 tulenevalt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava kohaste investeeringute tegemise (välja arvatud tagastamatu abina saadud investeeringud ja ÜVVKS § 20 lõike 3 alusel liitumistasude eest tehtud investeeringud), mistõttu on oluline hinnata investeeringute põhjendatust veeteenuse hinnas. Vastavalt ÜVVKS § 58 lg 8 küsib Konkurentsiamet kohaliku omavalitsuse üksuselt arvamust hinnataotluses kajastatud investeeringute vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale. Kohaliku omavalitsuse ülesanne on läbi ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava **tagada ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni süsteemide jätkusuutlikkus**. Kohalik omavalitsus kinnitades vee-ettevõtja poolt prognoositud investeeringute vastavust ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale kindlustab, et investeeringute lülitamisega veeteenuse hinda on tagatud ka ÜVVKS § 50 lg 1 p 3 ja 4 täitmine.

Raven poolt Hinnataotluses kajastatud aastatel 2016 – 2023 teostatud ja teostatavad investeeringud on esitatud alljärgnevas tabelis (vt Tabel 13) ning käesoleva otsuse lisas 1 „Raven OÜ investeeringud“.

Tabel 13 Omavahenditest teostatud investeeringud aastatel 2016 – 2023

rida	Veeteenuse investeeringud		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	Võetud joogivee teenus	tuh €	6,83	40,00	42,40	0,00	424,99	131,59	0,00	304,04
2	Reovee ärakuivamine ja puhastamine	tuh €	4,92	0,00	74,90	0,00	255,09	124,58	0,00	320,54
Veeteenuse hinda lülitatavad investeeringud kokku		tuh €	11,75	40,00	117,31	0,00	680,07	256,17	0,00	624,58

Tulenevalt ÜVVKS § 58 lg 8 saatis Konkurentsiamet 17.10.2023 Raasiku Vallavalitsusele ja Anija Vallavalitsusele järelepärimise arvamuse saamiseks Raveni Hinnataotluses kajastatud investeeringute vastavuse kohta kohaliku omavalitsuse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale.

27.10.2023 Raasiku Vallavalitsuselt saabunud vastuse kohaselt vastavad Raveni poolt Hinnataotluses kajastatud investeeringud Raasiku valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale.

24.10.2023 Anija Vallavalitsuselt saabunud vastuse kohaselt vastavad Raveni poolt

Hinnataotluses kajastatud investeeringud Anija valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale.

Tulenevalt ÜVVKS § 50 lg 1 p 3 ja 4 ning Raasiku ja Anija Vallavalitsuste kinnitusest, et Hinnataotluses kajastatud investeeringud vastavad ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale, loeb Konkurentsiamet põhjendatuks veeteenuse hinnas Raveni poolt aastatel 2016 - 2023 omavahendite ja kohustuste arvelt teostatud/teostatavad investeeringud summas 1729,87 tuh € (11,75+40,00+117,31+680,07+256,17+624,58=1729,87).

8. Reguleeritava vara, põhivara kulumi ja põhjendatud tulukuse arvestus

Reguleeritav vara ja põhivara kulum

ÜVVKS § 54 lg 1 ja lg 2 kohaselt lähtutakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinda lülitatava põhivara kulumi arvutamisel ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamiseks vajaliku põhivara väärtusest ning kuluminormist, mis vastab põhivara kasulikule tehnilisele elueale.

Juhendi p 5.4 kohaselt on reguleeritava vara (ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamiseks vajaliku põhivara) määramine vajalik kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse arvutamiseks. Juhendi p 5.5 järgi arvestatakse teistele vee-ettevõtjatele tasutud liitumistasud reguleeritava vara hulka.

ÜVVKS § 53 lg 1 ja Juhendi p 5.6 järgi ei arvestata ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse põhivara hulka järgmist:

- 1) pikaajalised finantsinvesteeringud;
- 2) immateriaalne põhivara, välja arvatud arvutitarkvara ja litsentsid, mis on vajalikud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamiseks;
- 3) liitumistasudest soetatud põhivara;
- 4) põhivara, mida vee-ettevõtja ei kasuta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamiseks;
- 5) tagastamatu abiga soetatud põhivara, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud erisusi.

Juhendi p 5.7 järgi kasutatakse reguleeritava vara väärtuse leidmisel põhivara bilansilist jääkmaksumust regulatsiooniperioodi lõpus. Kapitalikulu leidmisel kasutatakse raamatupidamises kajastuvat kulumit reguleeritavale varale.

Juhendi p 5.8 tulenevalt arvutatakse reguleeritav vara regulatsiooniperioodil alljärgnevalt:

$$RV = RV_r + KK,$$

kus:

- RV - reguleeritav vara;
 RV_r - reguleeritava põhivara jääkmaksumus regulatsiooniperioodi lõpus;
 KK - käibekapital.

ÜVVKS § 55 kohaselt on käibekapital viis protsenti viimase kolme kalendriaasta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse käibe aritmeetilisest keskmisest.

ÜVVKS § 50 lg 1 p 4 kohaselt kujundatakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hind sellisel, et vee-ettevõtjal on tagatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava kohaste investeeringute tegemine, välja arvatud tagastamatu abina saadud investeeringud ja ÜVVKS § 20 lõike 3 alusel liitumistasude eest tehtud investeeringud.

ÜVVKS § 50 lg 1 p 5 sätestab, et veeteenuse hind kujundatakse selliselt, et vee-ettevõtjal oleks tagatud põhjendatud tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt.

Seega lähtub Konkurentsiamet reguleeritava vara leidmisel vaid vee-ettevõtja omavahendite ja tema poolt võetud laenukohustuste arvelt soetatud põhivara jääkmaksumusest ning selle hulka ei arvata tagastamatu abi raames ega tarbijate poolt tasutud liitumistasude arvelt soetatud põhivara.

Juhendi p 5.1 kohaselt on kapitalikulu veeteenuse hinda lülitatav kulu, mis on seotud põhivara soetamisega. Juhendi p 5.2 kohaselt on kapitalikulu eesmärk põhivara soetamiseks tehtud kulutuste tagasiteenimine veeteenuse hinna kaudu põhivara kasuliku eluea vältel. Juhendi p 5.3 järgi arvestatakse kapitalikulu reguleeritavalt varalt. Kapitalikulu arvestatakse reguleeritava vara hulka kuuluvalt amortiseeruvalt põhivaralt.

Põhjendatud tulukus

ÜVVKS § 54 lg 3 kohaselt arvutatakse põhjendatud tulukus, korrutades ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamiseks vajaliku põhivara väärtuse, millele on liidetud käibekapitali suurus, kaalutud keskmise kapitali hinnaga. Põhjendatud tulukuse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinda lülitamine ei ole kohustuslik, kui vee-ettevõtja nii otsustab.

Juhendi p 6.2 tulenevalt arvutatakse põhjendatud tulukus alljärgnevalt:

$$PT = r_p \times RV;$$

kus:

- PT - põhjendatud tulukus;
- r_p - põhjendatud tulunorm ($WACC$);
- RV - reguleeritav vara.

Konkurentsiamet kasutab Juhendi punkti 6.3 seisukohta, kus investeeritud varade tootlikkus ei ületa ettevõtte kaalutud keskmist kapitali hinda.

Konkurentsiamet on välja töötanud juhendmaterjali kaalutud keskmise kapitali hinna ($WACC$) leidmiseks kaugkütte-, elektri-, gaasi- ning vee-ettevõtjatele nimetusega „Juhend kaalutud keskmise kapitali hinna arvutamiseks“³⁰. Eelnimetatud juhendi punkti 5 Tabelis 8 on kajastatud **kaalutud keskmine kapitali hind ($WACC$) vee-ettevõtjatele 6,28%**.

8.1. Raven veeteenuse osutamisel kasutatav põhivara

Alljärgnevalt annab Konkurentsiamet hinnangu Raven poolt soetatud veeteenusega seotud põhivara lülitamise kohta reguleeritava vara koosseisu.

Hinnataotluses esitas Raven aastate 2016 – 2022 ning regulatsiooniperioodi 2023 andmed ettevõtja põhivarade soetus- ja jääkmaksumuste, investeeringute ning põhivara kulumi summade kohta (vt Tabel 14). Kuna ÜVVKS § 53 lg 1 p 3 ja 5 ning Juhendi p 5.7 lähtuvalt kasutab Konkurentsiamet reguleeritava vara arvestamisel ettevõtte omavahenditest ja kohustustest soetatud põhivara bilansilist jääkmaksumust, siis on Konkurentsiamet kajastanud alljärgnevas tabelis (vt Tabel 14) ainult Raven Hinnataotluses kajastatud omavahendite ja kohustuste arvelt soetatud veeteenuse osutamiseks kasutatavate põhivarade arvestuse, mis **ei sisalda liitumistasude**

³⁰ Kehtib alates 19.07.2023; kinnitatud Konkurentsiameti 19.07.2023 käskkirjaga nr 1-2/2023-015, mis on avalikustatud Konkurentsiameti veebilehel <http://www.konkurentsiamet.ee>

ja sihtfinantseerimise arvel teostatud investeeringuid.

Tabel 14 Raven veeteenusel kasutatav põhivara

rida	REGULEERITAV VARA	ühik	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	Põhivara soetusmaksumus aasta alguses (va maa ja lõpetamata ehitised)	tuh €	1631,58	1601,64	1638,00	1755,31	1755,31	2435,38	2690,79	2690,79
2	Põhivara jääkmaksumus aasta alguses	tuh €	1377,46	1328,29	1317,64	1386,12	1335,22	1947,98	2128,49	2051,79
3	Investeeringud (va maa ja lõpetamata ehitised)	tuh €	11,75	36,36			18,21			624,58
4	Kapitalikulu (põhivara kulum)	tuh €	51,17	47,00	48,83	50,89	67,32	75,18	76,70	157,18
5	Keskmine kuluminorm soetusmaksumuse suhtes*	%	3,2	2,9	2,9	2,9	3,2	2,9	2,9	3,7
6	Müüdnud soetusmaksumuses	tuh €	41,69					0,77		
7	Müüdnud jääkmaksumuses	tuh €	9,75					0,48		
8	Ümber klassifitseerimine soetusmaksumuses	tuh €			117,31		661,87	256,17		88,74
9	Ümber klassifitseerimine jääkmaksumuses	tuh €			117,31		661,87	256,17		21,33
10	Velkolt ületunud varad soetusmaksumuses	tuh €								2396,26
11	Velkolt ületunud varad jääkmaksumuses	tuh €								2396,26
12	Põhivara soetusmaksumus aasta lõpus	tuh €	1601,64	1638,00	1755,31	1755,31	2435,38	2690,79	2690,79	5800,36
13	Põhivara jääkmaksumus aasta lõpus	tuh €	1328,29	1317,64	1386,12	1335,22	1947,98	2128,49	2051,79	4936,78
14	Maa ja lõpetamata ehitiste maksumus aasta lõpus	tuh €								225,19
15	Põhivara jääkmaksumus aasta lõpus koos maa ja lõpetamata ehitisega	tuh €								5161,98
16	Kolme viimase aasta (2020-2022) keskmine veeteenuse müügitulu**	tuh €								792,25
17	Käibekapital (5% lubatud müügitulust)	tuh €								39,61
18	Reguleeritav vara	tuh €								5201,59

* Keskmine kuluminorm (rida 5) = põhivara kulum (rida 4) / [(põhivara soetusmaksumus aasta alguses (rida 1) + põhivara soetusmaksumus aasta lõpus (rida 12)) / 2] × 100.

** 2020.a-l oli Raveni ja Velko AV OÜ veeteenuse müügitulu kokku 737,29 tuhat €, 2021.a-l oli 782,52 tuhat € ja 2022.a-l oli Raveni ja Velko AV OÜ veeteenuse müügitulu kokku 856,94 tuhat €. Kolme viimase aastate keskmine müügitulu oli seega 792,25 tuhat € [(737,29+782,52+856,94)/3=792,25].

Ridadel 10 ja 11 on kajastatud Anija valla veeteenuse põhivara, mis on Ravenile üle antud

mitterahalise sissemaksena, seoses Raven ja Velko AV OÜ jagunemisega.

Raveni poolt teostatud/teostatavate investeeringute andmed on esitatud käesoleva otsuse punktis 7. Konkurentsiamet pidas käesoleva otsuse punktis 7 põhjendatuks Raven poolt aastatel 2016 – 2023 teostatud/teostatavaid veeteenuse investeeringuid summas 1729,87 tuh €, mistõttu on põhjendatud arvestada nimetatud investeeringud ka põhivara koosseisu.

Tabelist 14 nähtub, et Raven on Hinnataotluses kajastanud regulatsiooniperioodi lõpus omavahenditest ja kohustustest soetatud veeteenuse hinnaga seotud põhivara (ilma maa ja lõpetamata ehitiseta) soetusmaksumuseks 5800,36 tuh € ja jääkmaksumuseks 4936,78 tuh € (vt Tabel 14 read 12 ja 13 veerg 2023).

Lisaks sellele on Raveni bilansis veeteenuse osutamisel kasutatavat vara, mis on soetatud sihtfinantseerimise vahenditest ning mida ei ole kajastatud ülaltoodud tabelis. Regulatsiooniperioodi lõpus on sihtfinantseerimise vahenditest soetatud veeteenuse osutamiseks kasutatavate varade soetusmaksumuseks 13 380,88 tuh € ja nende varade jääkmaksumuseks 12 222,54 tuh €. Regulatsiooniperioodi lõpus liitumistasude arvelt soetatud põhivara soetusmaksumuseks on 27,76 tuh € ning jääkmaksumuseks 22,03 tuh €.

8.2. Raven põhivara kulum ja reguleeritav vara

Raveni prognoositud veeteenuse hinda lülitatav põhivara kulum 153,40 tuh €

Hinnataotluse kohaselt prognoosib Raven põhivara kulumiks regulatsiooniperioodil 157,18 tuh €. Antud kapitalikulust on eraldatud purgimisteenusega seotud kapitalikulu 3,78 tuh € ning veeteenuse hinda soovib Raven lülitada kapitalikulu summas 153,40 tuh €, millest 87,71 tuh € on võetud joogivee teenuse osutamiseks kasutatavate varade kapitalikulu ja 65,69 tuh € reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse osutamiseks kasutatavate varade kapitalikulu.

Konkurentsiameti seisukoht veeteenuse hinda lülitatud põhivara kulumi 153,40 tuh € kohta

ÜVVKS § 50 lg 1 p 3 ja 4 tulenevalt peab veeteenuse hind sisaldama investeeringuid ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni jätkusuutlikkuse ja toimepidevuse tagamiseks ning ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava kohaste investeeringute tegemiseks, mida veeteenuse hinnas väljendab põhivara kulum. Juhendi p 5.7 kohaselt kasutatakse kapitalikulu (põhivara kulumi) leidmisel ettevõtte raamatupidamises kajastuvat kulumit reguleeritavale varale. ÜVVKS § 54 lg 2 kohaselt lähtutakse põhivara kulumi arvutamisel ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamiseks vajaliku põhivara väärtusest ning kuluminormist, mis vastab põhivara kasulikule tehnilisele elueale. Hinnataotluse kohaselt kujuneb Raven veevaldkonnaga seotud varadelt arvestatud kapitalikuluks regulatsiooniperioodil 157,18 tuh €. Veevaldkonnaga seotud varade keskmiseks kapitalikulunormiks kujuneb Raven esitatud andmete kohaselt 3,7% (vt Tabel 14 rida 5 veerg 2023) ehk veeteenuse varade keskmiseks elueaks on 27,0 aastat ($100 / 3,7 = 27,0$).

Hinnataotluses esitatud andmetel on Raven poolt veeteenuse hinda lülitatud põhivara kulumi arvutamisel kasutatavad kuluminormid ja varade kasulikud eluead järgmised:

<u>Põhivara</u>	<u>Kuluminorm</u>	<u>Kasulik eluiga</u>
Võrgustikud ja torustikud	2 – 5%	20 – 50 aastat
Tootmishooned	2,5 – 7%	14,3 – 40 aastat
Masinad ja seadmed	4,7 – 10%	10 – 21,3 aastat

Konkurentsiamet võrdles Raven raamatupidamises kasutatavaid varade eluigasid KIK-i poolt

administreeritavate EL Ühtekuuluvusfondist toetatavate projektide Juhendmaterjal³¹ kajastatud varade arvestuslike kasulike eluigadega (vt Tabel 15), mis olid aluseks teostatud investeeringute tasuvusanalüüside koostamisel.

Tabel 15 KIK-i poolt soovitatud veeteenuse osutamisel kasutatavate varade eluead

	vara liik	KIK soovitus (eluiga aastat)
1	Võrgustikud, torustikud	40
2	Tootmishooned	40
3	Reservuaarid ja kogusetid	40
4	Masinad ja seadmed	15

Eelnevatest andmetest nähtub, et Raven kasutatavad varade kasulikud eluead on osalt pikemad ja osalt lühemad, kui KIK poolt soovitatud eluead. Raven selgituste kohaselt rakendab ettevõtja osadele vanematele veeteenuse varadele lühemaid kapitalikulunorme, kuna need on ehitatud varasematel aastatel, kui ei kasutatud kaasaegseid ehitusmaterjale. Seetõttu amortiseerub osa varasid kiiremini, kui käesoleval ajal veemajandusprojektide raames rajatud veeteenusega seotud põhivara. Uuematele ja veemajandusprojektide raames rajatud torustikele, tootmishoonetele, seadmetele rakendab Raven **KIK Juhendmaterjalides soovitatud kasulikke eluigasid. Masinatele, seadmetele ja transpordivahenditele rakendab Raven vastavalt aktiivsest kasutusest ja äritegevuses tavapäraselt rakendatavaid kapitalikulunorme.**

Mida pikemaid kasulikke eluigasid kasutada, seda väiksemaks kujuneb põhivara kulum veeteenuse hinnas, lubades tarbijatele ajas sujuvamat hinnatõusu, kuid vee-ettevõtjale võimalust teenida varade jääkväärtuselt pikema perioodi jooksul tulukust.

Kuna veemajandusprojektide raames ettevõtja omavahenditest ja laenukohustustest soetatud põhivara amortiseerimisel rakendab Raven KIK-i Juhendmaterjalides kajastatud varade arvestuslike kasulikke eluigasid ning varasemalt soetatud varade puhul lähtub varade eeldatavast kasutuseast, peab Konkurentsiamet põhjendatuks Raven rakendatavaid kapitalikulunorme.

Tulenevalt sellest, et Konkurentsiamet on lugenud põhjendatuks Raven rakendatavad kapitalikulunormid ja määratlenud Raven omavahendite ja kohustuste arvel soetatud põhivara, millelt põhivara kulumit leitakse (vt Tabel 14 rida 1 veerg 2023), peab Konkurentsiamet põhjendatuks veeteenuse põhivara kulumi summas 153,40 tuh €, mis ÜVVKS § 50 lg 1 p 3 ja 4 tulenevalt on põhjendatud lülitada veeteenuse hinda, sh 87,71 tuh € arvestatakse võetud vee teenusele ja 65,69 tuh € reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenusele.

Reguleeritav vara

Kontrollimaks ettevõtja poolt veeteenuse hinda lülitatava tulukuse suuruse põhjendatust, lähtub Konkurentsiamet Juhendi p 5.4 ja ÜVVKS § 54 lg 3, leides Raven reguleeritava vara väärtuse. Juhendi p 5.8 ja ÜVVKS § 54 lg 3 lähtuvalt leitakse reguleeritav vara liites regulatsiooniperioodi lõpu reguleeritava põhivara jääkmaksumusele käibekapitali väärtus. Lähtuvalt ÜVVKS § 55 on käibekapitali suurus viis protsenti viimase kolme kalendriaasta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni

³¹ 1) Keskkonnaministri 01.07.2009.a määruse nr 34 lisa 2 "Juhendmaterjal projekti teostatavusuuringu, finants- ja majandusanalüüsi ning keskkonnamõtjude eelhinnangu koostamiseks, kui projekti kaasrahastamise taotlus esitatakse Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondile" II osa p 10 kajastatud varade kasulikud eluead.

2) Keskkonnaministri 22.12.2014 määruse nr 59 lisa 2 "Juhendmaterjal Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi rahastamisaotlusega seotud projekti majandus- ja finantsanalüüsi koostamiseks" p 9 kajastatud varade kasulikud eluead (perioodi 2014-2020 ÜF toetuste puhul).

teenuse käibe aritmeetilisest keskmisest.

Tabelist (vt Tabel 14 rida 15 veerg 2023) nähtub, et Raven omavahenditest ja laenukohustustest soetatud veeteenuse põhivarade jääkmaksumus koos maa ja lõpetamata ehitusega regulatsiooniperioodi lõpus on 5 161,98 tuh €.

Raven ja Velko AV OÜ, kui eelmine vee-teenuse osutaja Anija vallas, viimase kolme aasta veeteenuse käibe aritmeetiline keskmine müügitulu suurus on 792,25 tuh € (arvutuskäik on toodud Tabeli 14 all), millest lähtuvalt on käibekapital 39,61 tuh € ($792,25 \times 5 / 100 = 39,61$). Seega kujuneb Raven reguleeritava vara väärtus järgmiselt: põhivara jääkmaksumus regulatsiooniperioodi lõpus 5 161,98 tuh € + käibekapital 39,61 tuh € = **5 201,59 tuh €**.

Konkurentsiamet peab põhjendatuks Raven reguleeritava vara väärtuse summas 5 201,59 tuh €, kuna nimetatud suurus põhineb ÜVVKS § 50 lg 1 p 5 kajastatul ega sisalda tarbijate liitumistasudest või sihtfinantseerimise abil soetatud vara.

8.3. Põhjendatud tulukus

Raveni veeteenuse hinda lülitatud tulukus 318,14 tuh €

Hinnataotluse kohaselt soovib Raven veeteenuse hinda lülitada tulukust summas 318,14 tuh €, sh tasusse võetud joogivee eest summas 170,10 tuh € ja tasusse reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest summas 148,04 tuh €.

Konkurentsiameti seisukoht tulukuse 318,14 tuh € osas

Monopoolsete ettevõtete tulunorm peab olema piiratud, mida sätestab ka ÜVVKS § 50 lg 1 p 5 s.t, et veeteenuse hind peab olema kujundatud selliselt, et oleks tagatud põhjendatud tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt. Raven on Raasiku ja Anija vallas veeteenuseid pakkuv monopoolne ettevõtte, mistõttu tarbijatel puudub võimalus osta ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniteenust konkureerivatelt ettevõtjatelt. Tulenevalt sellest on nii Euroopas kui ka mujal maailmas kujundatud üldtunnustatud hinnaregulatsiooni printsiibid, mille üheks eesmärgiks on eelkirjeldatud ettevõtjate tulukuse piiramine. Ilma tulukuse piiramiseta tekiks turgu valitseval vee-ettevõttel võimalus teenida tarbija arvelt ülikasumit ning tarbija peaks ilma regulaatori (antud juhul Konkurentsiamet) sekkumiseta maksma kinni turgu valitseva ettevõtte võimaliku ülikasumi, sest tarbijal puudub teenusepakkuja osas alternatiivne valik.

ÜVVKS § 50 lg 1 p 5 tulenevalt peab veeteenuse hind tagama põhjendatud tulukuse vee-ettevõtja poolt **investeeritud kapitalilt**. Investeeritud kapital ehk reguleeritav vara on Juhendi p 5.7 või 5.12 ja 5.8 tulenevalt ettevõtja raamatupidamises kajastatud reguleeritavas tegevuses kasutatava põhivara jääkmaksumus regulatsiooniperioodi lõpus, millele on lisatud käibekapital (vt otsuse punkt 8.2). Juhendi p 2.8 kohaselt leitakse põhjendatud tulukus reguleeritavale varale põhjendatud tulunormi rakendamisel.

Käesoleva otsuse punktis 8.2 on Konkurentsiamet lugenud põhjendatuks Raveni reguleeritava vara väärtuse summas 5 201,59 tuh €. Juhendi p 6 lähtuvalt kontrollib Konkurentsiamet ettevõtja poolt veeteenuse hinda lülitatava tulukuse põhjendatust rakendades reguleeritava vara väärtusele 5 201,59 tuh € põhjendatud tulunormi (**WACC**) **6,28%**. Lähtuvalt Juhendi p 6 kujuneb maksimaalseks veeteenuse hinda lülitatavaks põhjendatud tulukuseks **326,66 tuh €** (reguleeritav vara 5201,59 tuh € \times WACC 6,28% = 326,66 tuh €). Maksimaalsest lubatud tulukusest on eraldatud purgimisteenuse tulukus summas 8,53 tuh €. Raven soovib veeteenuse hinda lülitada tulukust summas **318,14 tuh €** (326,66-8,53= 318,14), mis ei ületa Juhendi p 6 põhimõtete kohaselt arvatud põhjendatud tulukuse maksimaalset summat.

ÜVVKS § 53 lg 2 lähtuvalt kui ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinda arvatud kulum ja põhjendatud tulukus ei kata reinvesteeringuteks mõistlikel tingimustel võetud laenukohustusi laenuandja nõuete kohaselt, arvatakse kindlaksmääratud perioodiks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinda laenukohustuste katmiseks vajaminev summa. Nimetatud suutlikkuse hindamiseks teostab Konkurentsiamet vaba kassavoo analüüsi (Juhendi p 7.4).

Konkurentsiamet koostas tabeli (vt Tabel 16) kontrollimaks, kas Raveni poolt taotletav müügitulu on piisav tagamaks vee-ettevõtjale piisavat vaba raha ÜVVKS § 53 lg 2 tulenevate, mõistlikel tingimustel võetud laenukohustuste katmiseks.

Tabel 16 Vaba kassavoog

rida		Summa (tuh €)
1	Vee erikasutusõiguse tasu	25,36
2	Saastetasu	15,64
3	Elektrienergia kulu	193,10
4	Muud tegevuskulud	394,48
5	Laenukohustused	112,97
6	Järelevalvetasu	2,20
7	Põhjendatud väljaminev kassavoog regulatsiooniperioodil (ridade 1-6 summa)	743,75
8	Müügitulu taotletud veeteenuse hinnaga (sissetulev kassavoog)	1 102,32
9	Vaba raha	358,57

Raveni müügitulu taotletud veeteenuse hinnaga on 1 102,32 tuh € (vt Tabel 17 rida 8 veerg KOKKU). Samas on ettevõtte põhjendatud kulutuste ja laenukohustuste summa kokku 743,75 tuh € (vt Tabel 16 rida 7) s.h veeteenusega seotud laenukohustuste katmiseks minev summa 112,97 tuh € (vt Tabel 16 rida 5). Seega on vee-ettevõtjale tagatud läbi veeteenuse hinna peale põhjendatud kulude ja laenukohustuste kandmist vaba raha 358,57 tuh € (vt Tabel 16 rida 9).

Raveni poolt taotletud veeteenuse hind tagab müügitulu, mis võimaldab ÜVVKS § 50 lg 1 ning ÜVVKS § 53 lg 2 täitmist, kuna veeteenuse hinnaga on tagatud põhjendatud kulude katmine, mõistlikel tingimustel võetud laenukohustuste tagasimaksmine (vt Tabel 16 rida 5) ning vee-ettevõtjale jääb vaba raha 358,57 tuh € (vt Tabel 16 rida 9) ettevõtte jätkusuutlikuks majandustegevuseks.

Konkurentsiamet on kontrollinud ÜVVKS § 50 lg 1 p 5 tulenevalt, et veeteenuse hinnas kajastub tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt põhjendatud ulatuses (318,14 tuh €).

9. Veeteenuse hind

Juhendi punkti 7.1 järgi on veeteenuse hindade arvutamise aluseks lubatud müügitulu regulatsiooniperioodil ($T_{lubatud}$). Juhendi punkti 7.2 kohaselt lülitatakse veeteenuse hindadesse alljärgnevad kulud:

- tegevuskulud;
- kapitalikulu;
- põhjendatud tulukus.

Juhendi punktist 7.3 tulenevalt kujuneb lubatud müügitulu alljärgneva võrrandi alusel:

$$T_{lubatud} = TK + A + PT,$$

kus:

$T_{lubatud}$ - lubatud müügitulu;

- TK* - tegevuskulud;
A - kapitalikulu;
PT - põhjendatud tulukus.

Juhendi punkti 7.5 järgi peab lubatud müügitulu jagamine erinevate veeteenuste vahel olema põhjendatud ja vastama alljärgnevale võrrandile:

$$T_{lubatud} = \sum T_{lubatud_n},$$

kus:

- T_{lubatud}* - vastava veeteenuse lubatud müügitulu;
n - veeteenus.

Tulenevalt Juhendi punktist 7.6 leitakse lubatud müügitulu alusel konkreetsed veeteenuse hinnad järgmiselt:

$$hind_n = \frac{T_{lubatud_n}}{m_n} \text{ (€/m}^3\text{)}$$

kus:

- T_{lubatud_n}* - vastava veeteenuse lubatud müügitulu regulatsiooniperioodil;
m_n - vastava ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni teenuse müügikogus regulatsiooniperioodil;
hind_n - vastava veeteenuse hind regulatsiooniperioodil.

Käesoleva otsuse punktis 5 on Konkurentsiamet põhjendatuks lugenud Raven poolt prognoositud müügikogused, punktis 6 tegevuskulud ning punktis 8 põhivara kulumu ja põhjendatud tulukuse, mille põhjal kujunevad kaalutud keskmised veeteenuse hinnad alljärgnevalt (vt Tabel 17).

Tabel 17 Veeteenuse hinna kujunemine

rida		Ühik	Tasu võetud joogivee eest	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest	KOKKU
1	Müügikogus	tuh m ³	243,43	229,62	473,05
2	Mittekontrollitavad kulud	tuh €	25,36	15,64	41,01
2.1	Vee erikasutusõiguse tasu	tuh €	25,36	-	25,36
2.2	Saastetasu	tuh €	-	15,64	15,64
3	Kontrollitavad kulud	tuh €	160,73	426,84	587,57
3.1	Elektrienergia kulu	tuh €	46,09	147,01	193,10
3.2	Muud tegevuskulud	tuh €	114,65	279,83	394,48
4	Põhivara kulum	tuh €	87,71	65,69	153,40
5	Põhjendatud tulukus	tuh €	170,10	148,04	318,14
6	Lubatud müügitulu	tuh €	443,90	656,21	1 100,12
7	Järelevalvetasu	tuh €	0,89	1,31	2,20
8	Müügitulu (koos järelevalvetasuga)	tuh €	444,79	657,52	1 102,32
9	Veeteenuse hind	€/m ³	1,827	2,864	

KonKS § 18¹ on sätestatud eri- või ainuõigust või olulist vahendit omava ettevõtja kohustus pidada eraldi arvestust iga toote või teenusega seotud tulude ja kulude kohta, lähtudes järjepidevalt kohaldatavatest ja objektiivselt põhjendatud arvestuspõhimõtetest, mis tuleb selgelt kindlaks määrata ettevõtte sise-eeskirjades. Tulude ja kulude arvestus peab võimaldama hinnata, kas ettevõtja toote või teenuse hind on mõistlikus vahekorras toote või teenuse väärtusega.

ÜVVKS § 30 lg 1 kohaselt peab vee-ettevõtja lisaks KonkS §-s 18¹ sätestatud nõude täitmisele pidama oma raamatupidamises kulude kohta eraldi arvestust järgmiste tegevuste kaupa:

- 1) ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamine;
- 2) purgimisteenuse osutamine käesoleva seaduse § 47 tähenduses;
- 3) liitumistasude laekumine ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise eest;
- 4) muu tegevus, mis ei ole seotud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamisega.

KonkS § 18¹ ja ÜVVKS § 30 lg 1 täitmine vee-ettevõtja poolt võimaldab Konkurentsiametil hinnata, kas iga teenuse osutamiseks tehtavad kulud saavad kaetud vastava teenuse hinnaga.

Raven on veeteenuste hinnad kujundanud järgmiselt:

- 1) Vee erikasutusõiguse tasu on Raven täies ulatuses lülitanud tasusse võetud joogivee eest. Kuna vee erikasutusõiguse tasu on otseselt seotud võetud joogivee teenuse osutamisega, siis peab Konkurentsiamet põhjendatuks vee erikasutusõiguse tasu lülitamist tasusse võetud joogivee eest.
- 2) Saastetasu kulu on Raven täies ulatuses lülitanud tasusse reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest. Kuna saastetasu on otseselt seotud reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse osutamisega ning iga teenuse osutamiseks tehtud kulu peab kajastuma vastava teenuse hinnas, siis peab Konkurentsiamet põhjendatuks saastetasu kulu lülitamist tasusse reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest.
- 3) Elektrienergia kulu on Raven jaganud võetud joogivee teenuse ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse vahel võttes aluseks konkreetse teenuse osutamiseks kasutatavate tarbimispunktide elektrienergia kulu. Konkurentsiamet peab põhjendatuks Raven poolt kasutatud elektrikulu jagamise põhimõtteid, sest:
 - a) põhjendatud on võetud joogivee teenuse osutamisega seotud objektide elektrikulu lülitamine tasusse võetud joogivee eest, kuna iga teenuse osutamiseks tehtav kulu peab leidma katet läbi selle teenuse hinna;
 - b) põhjendatud on otseselt reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse osutamisega seotud objektide elektrikulu lülitamine reovee ärajuhtimise ja puhastamise tasusse, kuna iga teenuse osutamiseks tehtav kulu peab leidma katet läbi selle teenuse hinna.
- 4) Muud tegevuskulud on Raven jaganud vastavalt sellele, millise teenuse osutamiseks kulu tehti. Muud tegevuskulud, mida teostatakse üheaegselt mitme veeteenuse osutamiseks (sh üldised kulud) on vee-ettevõtja jaganud erinevate veeteenuste vahel otsekulude proportsiooni alusel. Konkurentsiamet peab põhjendatuks Raven poolt kasutatud muude tegevuskulude jagamise põhimõtteid, kuna iga teenuse osutamiseks tehtud kulu peab kajastuma vastava teenuse hinnas ning üheaegselt mitme teenuse osutamiseks tehtavad kulud on põhjendatud jagada sellisest põhimõttest lähtudes, mis kõige paremini näitab, kui palju on vaja üldist ressursi vastavasse valdkonda lülitada.
- 5) Kapitalikulu on Raven jaganud võetud joogivee teenuse ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse vahel võttes aluseks konkreetse teenuse osutamiseks kasutatavate varade kapitalikulu. Üheaegselt mitme veeteenuse osutamisega seotud varade kapitalikulu on jagatud erinevate veeteenuste vahel vastavalt lähtudes teenuste müügimahtude proportsioonidest. Konkurentsiamet peab põhjendatuks Raven poolt kasutatud kapitalikulu jagamise põhimõtteid, kuna iga teenuse osutamiseks kasutatava varaga seotud kulu peab kajastuma vastava teenuse hinnas.
- 6) Tulukuse on Raven jaganud võetud joogivee teenuse ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse vahel lähtudes konkreetse teenusega seotud reguleeritava vara väärtusest. Üldises

kasutuses olevad varad on jagatud erinevate veeteenuste vahel vastavalt teenuste müügiimahtude proportsioonile. Konkurentsiamet peab põhjendatuks Raveni poolt kasutatud tulukuse jagamise põhimõtteid, kuna iga teenuse osutamiseks kasutatav vee-ettevõtja omavahenditest ja laenukohustustest soetatud vara peab võimaldama tagada põhjendatud tulukuse.

Järelevalvetasu

ÜVVKS § 58 lg 12 järgi maksab vee-ettevõtja järelevalvetasu KonkS sätestatud alustel ja korras.

01.01.2022 jõustunud KonkS-i muudatuste kohaselt tuleb eriseadustega reguleeritud turgudel tegutsevatel ettevõtjatel tasuda Konkurentsiametile järelevalvetasu – KonkS § 53¹ lg 1. KonkS § 53¹ lg 2 kohaselt loetakse eriseadusteks elektrituruseadus, kaugkütteseadus, lennundusseadus, maagaasiseadus, postiseadus, sadamaseadus ning ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadus. KonkS § 53¹ lg 4 tulenevalt maksavad ettevõtjad, kelle teenuste hindasid ja tasusid kooskõlastab Konkurentsiamet, järelevalvetasu vastavalt iga võrgu- või tegevuspiirkonna kohta antud haldusaktis märgitud müügitulule vastavalt KonkS § 53² sätestatud järelevalvetasu määrale. KonkS § 53² lg 1, § 53¹ lg 5 p 4 ja § 53³ lg 1 ja 2 tulenevalt on rahastamiskohustusega vee-ettevõtjate ja isikute, kelle suhtes kohalduvad ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduses vee-ettevõtja kohta sätestatud nõuded ja kohustused, kellel on veeteenuse hinna kooskõlastamise kohustus, järelevalvetasu määr on 0,2 protsenti talle kalendriaasta 15. juuli seisuga antud haldusaktis märgitud müügitulust, mida makstakse üks kord kalendriaastas.

KonkS § 53³ lg 5 ja 6 tulenevalt teeb Konkurentsiamet järelevalvetasu saamiseks igal kalendriaastal hiljemalt 31. augustil ettevõtjatele teatavaks vastavasisulise korralduse, märkides kohaldatava järelevalvetasu määra, maksmisele kuuluva järelevalvetasu summa ja maksmise tähtaja, mis on igal kalendriaastal hiljemalt 30 september. KonkS § 53³ lg 7 tulenevalt laekub järelevalvetasu riigieelarvesse.

Raven on lähtuvalt KonkS § 53¹, 53² ja 53³ sätestatud järelevalvetasu kohustusest arvestanud hinnataotluses 0,2 protsenti ettevõtja veeteenuse põhjendatud kulude ja tulukuse alusel kujunevast regulatsiooniperioodi müügitulust järelevalvetasu summas 2,20 tuh €, mille lülitab veeteenuse hinda vastavalt konkreetse veeteenuse müügitulule (vt Tabel 17 rida 7). Võttes arvesse, et vee-ettevõtjal lasub alates 2022.a-st KonkS § 53² lg 1, § 53¹ lg 5 p 4 ja § 53³ lg 1 ja 2 tulenev kohustus tasuda Konkurentsiametile järelevalvetasu, siis on põhjendatud lülitada järelevalvetasu summas 2,20 tuh € veeteenuse hinnaga saadava müügitulu hulka (vt Tabel 17 rida 7 veerg „Kokku“).

Kokkuvõtvalt on Konkurentsiamet seisukohal, et Raven on jaganud ÜVVKS § 50 lg 1 alusel kujundatud lubatud müügitulu erinevate veeteenuste vahel lähtudes ÜVVKS § 30 lg 1 ja KonkS § 18¹. Konkreetse veeteenuse müügitulu jagamisel Konkurentsiameti poolt põhjendatuks loetud müügi kogusega on saadud konkreetne veeteenuse hind.

10. Lubatud müügitulu taotletavate veeteenuse hindadega

Vastavalt Juhendi punktile 7.5 kontrollib Konkurentsiamet, et erinevate veeteenuste osutamise eest saadav tulu taotletud veeteenuse hinnaga ei ületa ÜVVKS § 50 lg 1 alusel leitud lubatud müügitulu.

Tabel 18 Veeteenuse müügitulu regulatsiooniperioodil

Rida		Müügi kogus (tuh m ³)	Veeteenuse hind (€/m ³)	Müügitulu (tuh €)
1	Võetud joogivee teenus	243,43	1,827	444,70
2	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest	229,62	2,864	657,63
3	KOKKU MÜÜGITULU			1 102,33

4	Lubatud müügitulu		1 102,32
---	-------------------	--	-----------------

Konkurentsiamet on kontrolli tulemusena leidnud, et erinevate veeteenuse hindadega saadav planeeritav tulu 1 102,33 tuh € (vt Tabel 18 rida 3) erineb ebaolulisel määral (0,01 tuh € ehk 10 €)³² ÜVVKS § 50 lg 1 alusel kujunenud lubatud müügitulust 1 102,32 tuh € (vt Tabel 18 rida 4 ja Tabel 17 rida 8 veerg „KOKKU“).

Lähtudes eeltoodust ning juhitudes ÜVVKS § 30 lõigetest 1-3, § 50-55 ja § 58, Juhendist ning Konks § 18¹

otsustan:

1) Määrata Raven OÜ poolt taotletud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinnad järgnevalt:

tasu võetud joogivee eest	1,827 €/m ³ ;
tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest	2,864 €/m ³ .

Ülaltoodud tasud reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest kehtivad Raven OÜ klientidele, kelle poolt ühiskanalisatsiooni juhitava reovee kontsentratsioon ei ületa ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirjas osundatud piirväärtuseid (vt käesoleva otsuse p 4; Tabel 3 ja Tabel 3a veerg „Reostusnäitaja piirväärtus“).

2) Elektrienergia hinna olulise langemise korral on ettevõtja kohustatud viivitamatult esitama taotluse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinna alandamiseks hinda lülitatava elektrienergia kulu vähenemise tõttu (vt käesoleva otsuse p 6.2.1).

ÜVVKS § 59 lg 1 ja 2 alusel rakendab vee-ettevõtja hinnaotsusega määratud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinnad 60 päeva jooksul hinnaotsuse saamisest arvates ja avalikustab hinnad vähemalt 30 päeva enne hindade kehtima hakkamist kohaliku omavalitsuse üksuse ja vee-ettevõtja veebilehel ning vähemalt üks kord ühes kohalikus või maakonna ajalehes.

Tulenevalt ÜVVKS § 57 lg 3 on vee-ettevõtja kohustatud jälgima oma tegevusest sõltumatuid asjaolusid (müügikoguse muutus jt), mis mõjutavad ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinda, ning teavitama Konkurentsiametit hiljemalt 30 päeva jooksul arvates asjaolu ilmnemisest, mis võib mõjutada ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinda rohkem kui 5 protsendi võrra majandusaasta jooksul. Konkurentsiamet otsustab 30 päeva jooksul sellise teabe saamisest arvates, kas ja millise tähtsusega jooksul peab vee-ettevõtja esitama uue hinnataotluse.

Käesoleva otsusega mittenõustumisel on ettevõtjal õigus esitada 30 päeva jooksul arvates käesoleva otsuse teatavaks tegemisest vaie Konkurentsiametile või kaebus otsuse tühistamiseks halduskohtule.

(allkirjastatud digitaalselt)

Küllli Haab

regulatsiooniteenistuse juhataja-peadirektori asetäitja

Lisa 1 Raven OÜ investeeringud

³² Erinevus on väiksem kui 0,001%

Lisa 1. Raven OÜ investeeringud (otsuse punkt 7)

Rida		Ühik	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Võetud vee teenus	tuh €	6,83	36,36	42,40	0,00	424,99	131,59	0,00	304,04
1.1	Sõiduauto	tuh €	6,83							
1.2	Kulli küla pumbajaam	tuh €		9,11	0,00		0,00			
1.3	Kulli küla veetorustik	tuh €		27,25						
1.4	Raasiku 1. etapi pumpla (omafinantseering)	tuh €			7,91					
1.5	Raasiku 1. etapi veetorustik (omafinantseering)	tuh €			34,50					
1.6	Kulli küla veetöötlus	tuh €					5,15			
1.7	Aruküla ÜVK rekonstr./ rajamine Pumplad omafinants.	tuh €					41,78			
1.8	Veearvestid (Aruküla alevik)	tuh €					92,86			
1.9	Aruküla ÜVK rekonstr./ rajamine Veetorustikud omafinants.	tuh €					266,99			
1.10	Aruküla ÜVK rekonstr./ rajamine, lisa veetorustikud omafinants.	tuh €					18,21			
1.11	Uus kontor-ladu	tuh €						124,58		
1.12	Veearvestid2 (Aruküla alevik)	tuh €						7,01		
1.13	Raasiku ÜVK rekonstrueerimise 2.3. etapp	tuh €								281,39
1.14	Veearvestid (Anija vallas uutele liitujatele, Raasiku vallas lisaks ka mittetöötavate arvestite väljavahetamine)	tuh €								22,65
1.15	Raasiku aleviku reoveepuhasti rekonstrueerimise tehnoloogilise projekti ja rahastamistaotluse koostamine ja rekonstrueerimine	tuh €								
2.	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenus	tuh €	4,92	0,00	74,90	0,00	255,09	124,58	0,00	320,54
2.1	Sõiduauto	tuh €	4,92							

Rida		Ühik	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
2.2	Raasiku 1. etapi kanalisatsioonitoru (omafinantseering)	tuh €			74,90					
2.3	Aruküla ÜVK rekonstr./ rajamine kanalisatsioonitorud omafinants.	tuh €					255,09			
2.4	Uus kontor-ladu	tuh €						124,58		
2.5	vaalusegaja BACKHUS A30	tuh €								39,14
2.6	Raasiku ÜVK rekonstrueerimise 2.3. etapp	tuh €								281,39
2.7	Kehra RVP võreseedme rek.	tuh €								
2.8	Raasiku aleviku reoveepuhasti rekonstrueerimise tehnoloogilise projekti ja rahastamistaotluse koostamine ja rekonstrueerimine	tuh €								
3.	Sademe- ja dreenaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimine ning puhastamine	tuh €	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Põhiteenustega seotud teenused	tuh €	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Maa	tuh €	0,00	3,64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5.1	Võetud vee teenusega seotud maa kinnistu 11701102 Kulli k Pistriku vkt 17a	tuh €		3,64						
Veeteenuse hinda lülitatavad investeeringud kokku		tuh €	11,75	40,00	117,31	0,00	680,07	256,17	0,00	624,58
6.	Tarbijate poolt tasutud liitumistasudest teostatud investeeringud veesektoris	tuh €	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Veesektori investeeringutest muu tegevusega seotud osa	tuh €	7,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.1	Sõiduauto Raasiku piirkond	tuh €	1,91							
7.2	Muu tegevusega seotud põhivarad Raasiku piirkond	tuh €	5,26							

Rida		Ühik	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
8.	Tagastamatu abi (sihtfinantseerimine) arvel teostatud investeeringud veesektoris	tuh €	0,00	0,00	362,40	0,00	3 258,89	0,00	0,00	0,00
8.1	Raasiku 1. etapi pumpla (sihtfinantseering)	tuh €			24,43					
8.2	Raasiku 1. etapi kanalisatsioonitoru (sihtfinantseering)	tuh €			231,40					
8.3	Raasiku 1. etapi veetorustik (sihtfinantseerimine)	tuh €			106,57					
8.4	Aruküla ÜVK rekonstr./ rajamine Pumplad sihtfinants.	tuh €					241,48			
8.5	Aruküla ÜVK rekonstr./ rajamine Kanalisatsioonitorud sihtfinants.	tuh €					1 474,32			
8.6	Aruküla ÜVK rekonstr./ rajamine Veetorustikud sihtfin-ga	tuh €					1 543,08			
9.	Lõpetamata ehitise saldo aasta lõpus	tuh €								134,45
9.1	ettevõtte vahenditest	tuh €								134,45
9.1.1	Raasiku aleviku reoveepuhasti rekonstrueerimise tehnoloogilise projekti ja rahastamistaotluse koostamine	tuh €								13,86
9.1.2	Aegviidu RVK projekt	tuh €								10,37
9.1.3	Raasiku Tehase tee RVP projekt	tuh €								4,38
9.1.4	Peningi RVP	tuh €								0,14
9.1.5	Kehra RVP võreseadme rek.	tuh €								11,86
9.1.6	Aegviidu aleviku ÜVK projekti rahastustaotluse koostamine	tuh €								3,80
9.1.7	Raasiku RVP rek	tuh €								90,04